

FLASH EUROBAROMETER 584

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

EUROBAROMETER VERSLAG

juni 2026

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Enquête uitgevoerd door Demoscopy op verzoek van het directoraat-generaal Communicatie (eenheid Publieke Opinie en Betrokkenheid van de burger van DG COMM)

Dit document is geen weergave van het standpunt van de Europese Commissie. De daarin vervatte interpretaties en meningen zijn uitsluitend die van de auteurs.

Titel van het project

Flash Eurobarometer 584 – Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Verslag

NL

Catalogusnummer

NA-01-26-031-NL-N

ISBN

978-92-68-41278-7

doi: 10.2775/2560997

© Europese Unie, 2026

<https://europa.eu/eurobarometer>

*Eŭropo
Demokratio
Esperanto*

Document opgesteld door Pierre Dieumegard voor [Europokune](#)- Europe Together - and [Europe Democracy Esperanto](#).

Het doel van dit "voorlopige" document is meer mensen in de Europese Unie in staat te stellen kennis te nemen van documenten die door de Europese Unie zijn geproduceerd (en door hun belastingen worden gefinancierd).

Als er geen vertalingen zijn, worden burgers uitgesloten van het debat.

Dit document "Eurobarometer" [bestond alleen in het Engels](#), in een pdf-bestand. Van het eerste bestand hebben we een odt-bestand gemaakt, voorbereid door Libre Office-software, voor machinevertaling naar andere talen. De resultaten zijn nu [beschikbaar in alle officiële talen](#).

Het is wenselijk dat de EU-administratie de vertaling van belangrijke documenten overneemt. "Belangrijke documenten" zijn niet alleen wet- en regelgeving, maar ook de belangrijke informatie die nodig is om samen weloverwogen beslissingen te nemen.

Om onze gemeenschappelijke toekomst samen te bespreken en betrouwbare vertalingen mogelijk te maken, zou de internationale taal Esperanto zeer nuttig zijn vanwege zijn eenvoud, regelmaat en nauwkeurigheid.

Neem contact met ons op:

[Kontaktu nin-Ek ! Eŭropo kune !](#)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Belangrijkste bevindingen.....	6
1. Blootstelling en risico's waarmee kinderen worden geconfronteerd op sociale media.....	8
1.1 Blootstelling aan en reacties op onjuiste en misleidende informatie online.....	8
1.2 De risico's waarmee kinderen online worden geconfronteerd en hun bescherming.....	12
2. Percepties van democratie en rechtsstaat.....	17
2.1 Identificatie van de pijlers van de democratie.....	17
2.2 Gemengde tevredenheid over de rechtsstaat op nationaal en EU-niveau.....	19
2.3 Scepticisme over maatregelen van burgers om de besluitvorming van de EU te beïnvloeden.....	23
3. De energiecrisis.....	26
3.1 Hernieuwbare energie, de belangrijkste maatregel om af te stappen van fossiele brandstoffen.....	26
3.2 Stijgende energieprijzen: Bezuinigen op consumptie in plaats van structurele verandering.....	28
4. Perceptie van handelsbeleid en economische soevereiniteit.....	30
4.1 Samenwerking bij handelsbesprekingen.....	30
4.2 Diversificatie van handelsbetrekkingen.....	32
5. Perceptie van de belangrijkste EU-uitdagingen.....	34
5.1 Perceptie van de Europeanen over de belangrijkste uitdagingen van de EU.....	34
5.2 Prioriteiten die Europeanen van de EU verwachten.....	38
6. Veiligheid en defensie van de EU.....	41
6.1 Gepercipieerde bedreiging van de nationale veiligheid en steun voor de autonomie van de EU op defensiegebied.....	41
6.2 Vertrouwen in de EU om veiligheid en defensie te versterken.....	44
7. Technische specificaties.....	47
8. Questionnaire.....	49

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Inleiding

De Europese Unie begeeft zich in een periode van grote politieke, economische en maatschappelijke onzekerheid. Veiligheids- en defensiekwesties, strategische autonomie, energiedruk, concurrentievermogen, democratische veerkracht en desinformatie zijn allemaal centraal komen te staan in het publieke debat over de toekomst van de EU. Deze context komt tot uiting in recente Eurobarometer-gegevens: 68 % van de Europeanen is het ermee eens dat de veiligheid van hun land in de huidige internationale context wordt bedreigd, een perceptie die in alle lidstaten wordt gedeeld.¹ In dit verband geven de percepties van de burgers een belangrijke indicatie van hoe de rol, sterke punten en kwetsbaarheden van de EU in de lidstaten worden begrepen. In een eerdere Flash Eurobarometer, die in september 2025 werd gepubliceerd, werden de standpunten van de burgers over de toekomst van de Europese Unie al onderzocht, met inbegrip van hun optimismeniveau, hun beoordeling van de belangrijkste sterke punten en uitdagingen van de EU en hun verwachtingen ten aanzien van de belangrijkste beleidsprioriteiten. De resultaten ervan wezen op het blijvende belang van deze thema's en bevestigden de noodzaak om te monitoren hoe de publieke opinie evolueert in een snel veranderende omgeving.

De Europese Commissie lanceert daarom een nieuwe Flash Eurobarometer om de beschikbare gegevens over de standpunten van burgers over de uitdagingen en prioriteiten waarmee de Europese Unie in 2026 wordt geconfronteerd, te actualiseren en te verdiepen. De enquête zal meten hoe mensen in de EU27 de belangrijkste problemen waarmee de Unie wordt geconfronteerd, zien, welke gebieden volgens hen prioritaire aandacht moeten krijgen en hoe zij de bredere richting van de EU zien als reactie op de huidige en opkomende druk. Het zal ook een beperkt aantal trendindicatoren van de vorige golf handhaven, waardoor veranderingen in de loop van de tijd kunnen worden beoordeeld op geselecteerde kernthema's zoals optimisme over de

toekomst van de EU, waargenomen sterke punten en uitdagingen, beleidsprioriteiten, democratie, economisch vertrouwen en veiligheid. Tegelijkertijd zal de vragenlijst kwesties behandelen die bijzonder relevant zijn voor de huidige agenda, waaronder defensie, strategische autonomie, de positie van de EU in de wereld, de energiecrisis, innovatie, vereenvoudiging en desinformatie. De resultaten zullen tijdig en vergelijkbaar bewijsmateriaal opleveren ter ondersteuning van de strategische reflectie- en communicatieactiviteiten van de Commissie in de aanloop naar de toespraak over de staat van de Unie in september 2026.

Namens de Europese Commissie heeft het directoraat-generaal Communicatie (DG COMM, eenheid Publieke Opinie en Betrokkenheid van de burger), Demoscopy, de algemene bevolking van 15 jaar en ouder in alle 27 lidstaten van de Europese Unie (EU) geïnterviewd.

Tussen 19 en 24 juni 2026 werden 25.904 interviews afgenomen met behulp van een CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) met ongeveer 1.000 interviews in grotere landen en 500 interviews in kleinere landen (LU, CY, MT).

1 Flash Eurobarometer 574, De Europese Unie in defensie en ruimte, Europese Commissie, DG DEFIS, januari 2026, [De Europese Unie in defensie en ruimte - Eurobarometer-enquête](#)

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Opmerkingen

- Enquêtegegevens worden gewogen
- De resultaten van enquêtes zijn onderworpen aan steekproeftoleranties, wat betekent dat niet alle zichtbare verschillen tussen landen of groepen statistisch significant kunnen zijn.
- Als respondenten meer dan één antwoord kunnen selecteren, kan de som van de responspercentages hoger zijn dan 100%.
- In dit rapport worden landen aangeduid met hun officiële afkorting zoals hieronder aangegeven

BE	België	FR	Frankrijk	NL	Nederland
BG	Bulgarije	HR	Kroatië	AT	Oostenrijk
CZ	Tsjechië	IT	Italië	PL	Polen
DK	Denemarken	CY	Vertegenwoordiger van Cyprus*	PT	Portugal
DE	Duitsland	LV	Letland	RO	Roemenië
EE	Estland	LT	Litouwen	SI	Slovenië
IE	Ierland	LU	Luxemburg	SK	Slowakije
EL	Griekenland	HU	Hongarije	FI	Finland
ES	Spanje	MT	Malta	SE	Zweden

*Cyprus als geheel is een van de 27 EU-lidstaten. Om praktische redenen werden alleen gesprekken gevoerd in het deel van het land dat onder zeggenschap staat van de regering van de Republiek Cyprus.

Belangrijkste bevindingen

Blootstelling en risico's waarmee kinderen worden geconfronteerd op sociale media

- 58 % van de Europeanen kwam inhoud tegen waarvan zij niet zeker waren dat deze betrouwbaar was in de afgelopen zeven dagen, en 57 % kwam inhoud tegen waarvan zij dachten dat deze onjuist of misleidend was. 42% is van mening dat ze content tegenkwamen die mogelijk deel uitmaakt van een buitenlandse poging om hun mening te beïnvloeden, een aandeel dat stijgt tot 55% in Estland en 54% in Letland, tegen 35% in Nederland en België.
- Wanneer Europeanen worden geconfronteerd met verdachte inhoud, zijn ze bijna gelijk verdeeld tussen het controleren ervan aan de hand van andere bronnen (33%) en het eenvoudigweg negeren ervan (32%). Slechts 15% meldt het aan het platform, 15% bespreekt het met vrienden of familie en 5% deelt het online.
- Europeanen geven de voorkeur aan krachtigere, op regels gebaseerde reacties op onjuiste informatie: strengere sancties tegen illegale inhoud (44 %) en strengere platformregels (40 %) zijn de twee meest gekozen maatregelen, vóór onderwijs en mediageletterdheid (29 %).
- Zeven op de tien Europeanen maken zich zorgen over de risico's waarmee kinderen online worden geconfronteerd, van cyberpesten of intimidatie (71 %) tot online grooming of seksuele uitbuiting (70 %). Een meerderheid maakt zich zorgen over elk risico in elke lidstaat.
- 63 % van de Europeanen wil bindende EU-regels die de toegang van kinderen tot sociale media beperken naar leeftijd: 36% is voorstander van een regelrecht verbod onder een bepaalde leeftijd, en 27% is voorstander van vertraagde toegang. In elke lidstaat bedraagt de steun meer dan 50 %.

Percepties van democratie en rechtsstaat

- Vrijheid van meningsuiting (34 %), vrije en eerlijke verkiezingen (32 %) en eerbiediging van de rechtsstaat en de grondrechten (31 %) worden beschouwd als de belangrijkste pijlers van de democratie in de EU.
- 51 % van de Europeanen is tevreden over de eerbiediging van de rechtsstaat in hun eigen land, tegenover 47 % op EU-niveau (gelijk aan 47 % ontevreden). De nationale tevredenheid varieert van 91 % in Luxemburg tot 29 % in Bulgarije.
- Geen enkele vorm van burgeractie na verkiezingen wordt door een meerderheid als doeltreffend beschouwd: directe burgerparticipatie (bv. een Europees burgerinitiatief) staat bovenaan de lijst met 46 %, terwijl lidmaatschap van een vereniging of ngo wordt beschouwd als de minst doeltreffende maatregel (35 %).

De energiecrisis

- Het ontwikkelen van meer capaciteit voor hernieuwbare energie is de belangrijkste maatregel die Europeanen associëren met de overgang van de EU van fossiele brandstoffen, in de eerste plaats met 35 % en in totaal met 56 %, ruimschoots vooruitlopend op energie-efficiëntiemaatregelen (40 %) en nucleaire oplossingen (32 %).
- Geconfronteerd met stijgende energieprijzen passen Europeanen vooral hun gedrag aan in plaats van te investeren in structurele oplossingen: 31% verminderde hun totale elektriciteitsverbruik en 27% hield hun energieverbruik nauwlettender in de gaten, vergeleken met slechts 16% die investeerde in efficiënte apparaten en 14% die hernieuwbare oplossingen installeerde. 11% heeft helemaal geen actie ondernomen.

Handel: diversificatie en samenwerking op EU-niveau

- 65% van de Europeanen is het ermee eens dat de EU haar economische onafhankelijkheid moet versterken door haar handelsbetrekkingen te diversifiëren, en 62% is van mening dat de lidstaten betere resultaten bereiken door samen op EU-niveau

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

te onderhandelen. Een meerderheid steunt beide verklaringen in elke lidstaat.

- Vertrouwen in de EU is de sterkste aanjager van steun: het akkoord over handelssamenwerking op EU-niveau bedraagt 72 % van degenen die de EU vertrouwen, tegenover 49 % van degenen die dat niet doen.

Perceptie van de belangrijkste uitdagingen en prioriteiten van de EU

- De kosten van levensonderhoud (39 %) blijven de belangrijkste zorg van de Europeanen, in de aanloop naar de oorlog in Oekraïne (33 %) en irreguliere migratie (32 %). Sinds september 2025 is de bezorgdheid over de kosten van levensonderhoud gestegen (+10 procentpunten), terwijl de bezorgdheid over de oorlog in Oekraïne is afgenomen (-14 procentpunten).
- Gevraagd naar de prioriteiten van de EU plaatsen Europeanen irreguliere migratie (25 %) en veiligheid en defensie (24 %) net voor de klimaatverandering (21 %) en de oorlog in Oekraïne (20 %) in een veel strakkere rangschikking dan voor de belangrijkste uitdagingen van de EU.

Veiligheid en defensie in de EU

- 52 % van de Europeanen is het ermee eens dat de veiligheid van hun land wordt bedreigd, een daling van 16 punten sinds januari 2026. Ondanks deze daling is 68% het ermee eens dat de EU haar capaciteit om zichzelf autonoom te verdedigen moet versterken, een meerderheid in elke lidstaat.
- 56 % van de Europeanen vertrouwt erop dat de EU de veiligheid en defensie versterkt en haar burgers beter beschermt, een stijging van 4 punten sinds januari 2026, een kleinere meerderheid dan steun voor het beginsel van autonome EU-defensie.

1. Blootstelling en risico's waarmee kinderen worden geconfronteerd op sociale media

1.1 Blootstelling aan en reacties op onjuiste en misleidende informatie online

In de praktijk komen de meeste Europeanen wekelijks inhoud van twijfelachtige betrouwbaarheid tegen

In de praktijk is de blootstelling aan online-inhoud met twijfelachtige betrouwbaarheid wijdverbreid. De vraag had alleen betrekking op de afgelopen zeven dagen, een kort venster, en toch was meer dan een op de twee Europeanen (58%) content tegengekomen waarvan ze niet zeker waren dat deze betrouwbaar was, waaronder ongeveer een op de vijf (22%) dagelijks of bijna dagelijks. Een vergelijkbaar aandeel (57%) kwam inhoud tegen waarvan ze dachten dat deze onjuist of misleidend was, opnieuw ongeveer een op de vijf (21%) elke dag of bijna elke dag. De waargenomen blootstelling aan buitenlandse inmenging is iets minder wijdverbreid, maar verre van marginaal: 42% was content tegengekomen waarvan ze dachten dat het deel uitmaakte van een poging van een vreemd land of organisatie om hun mening te beïnvloeden. Hoewel dit onder de 50% blijft, is het nog steeds een zeer belangrijk aandeel.

De frequentie van de blootstelling varieert in de EU, maar de landen die de meest frequente blootstelling melden, doen dit meestal op alle drie de posten tegelijk. Regelmatige blootstelling, ten minste eenmaal per week, aan de inhoud van twijfelachtige betrouwbaarheid is het hoogst in de Baltische staten, Kroatië, Griekenland en Roemenië, waar deze varieert van ongeveer 65% tot 72%, en het laagst in Frankrijk (50%), Duitsland (52%), Nederland (53%) en België (54%). De rangschikking is bijna identiek voor inhoud waarvan respondenten dachten dat deze onjuist of misleidend was.

Waargenomen blootstelling aan buitenlandse interferentie staat uit elkaar. Hier ontstaat een duidelijk geografisch patroon, aangezien de landen die de meest frequente blootstelling melden, de landen aan de oostelijke flank van de EU zijn, het dichtst bij Rusland. Ten minste eenmaal per week komt 55 % van de respondenten in Estland, 54 % in Letland, 52 % in Litouwen, 50 % in Roemenië en 49 % in Polen inhoud tegen waarvan zij denken dat deze deel kan uitmaken van een poging van een vreemd land of een buitenlandse organisatie om de

Q13 In de afgelopen zeven dagen, hoe vaak bent u online informatie tegengekomen die u ...

Several times a week

■ Dagelijks of bijna elke dag ■ Meerdere keren per week ■ Minder vaak ■ Nooit ■ Weet ik niet

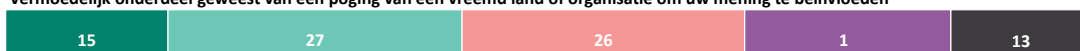
We wisten niet zeker of het betrouwbaar was.

Vermoedelijk vals of misleidend

Vermoedelijk onderdeel geweest van een poging van een vreemd land of organisatie om uw mening te beïnvloeden

Twijfel over informatie is algemeen, maar waargenomen buitenlandse inmenging is het hoogst op de oostelijke flank

mening te beïnvloeden, vergeleken met een EU-27-gemiddelde van 42 %. De blootstelling is het laagst in Nederland en België (beide 35%), Frankrijk (37%)

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

en Duitsland (38%). De kloof is nog groter met betrekking tot het tegenovergestelde antwoord: ongeveer een op de vier respondenten in Duitsland en Nederland zegt dergelijke inhoud nooit tegen te komen, tegenover ongeveer een op de acht in de Baltische staten. Verschillende landen waar de algemene twijfel over informatie groot is, zoals Kroatië en Griekenland, melden niettemin een veel lagere perceptie van blootstelling aan buitenlandse inmenging (45 % en 44 %), wat suggereert dat brede scepsis over online-inhoud zich niet automatisch vertaalt in een gevoel van opzettelijke buitenlandse manipulatie.

Frequente blootstelling wordt vooral gedreven door het gebruik van sociale media, en dus door leeftijd

De manier waarop deze blootstelling wordt verdeeld, volgt een vrij eenvoudige logica: Hoe meer een persoon sociale media gebruikt om op de hoogte te blijven, hoe groter de kans dat ze content tegenkomen die ze als onbetrouwbaar beschouwen. Het gebruik van sociale media voor informatie is veruit de sterkste factor. Dagelijkse gebruikers melden veel vaker wekelijkse blootstelling aan inhoud met twijfelachtige betrouwbaarheid dan niet-gebruikers (63% tegen 34%), en de kloof is nog groter voor waargenomen buitenlandse inmenging (48% tegen 17%, waarbij 41% van de niet-gebruikers zegt dat ze dergelijke inhoud nooit tegenkomen). Er is ook een leeftijdseffect aanwezig, hoewel het waarschijnlijk deels verband houdt met het gebruik van sociale media, aangezien jongere mensen de zwaarste gebruikers van deze platforms zijn. Respondenten in de leeftijd van 15 tot 24 jaar hebben de meeste kans om frequente blootstelling te melden, met 71% voor inhoud van twijfelachtige betrouwbaarheid en 53% voor vermoedelijke buitenlandse interferentie, vergeleken met respectievelijk 51% en 32% bij mensen van 55 jaar en ouder. Dit is het spiegelbeeld van het patroon dat wordt gezien als bezorgdheid over de risico's waarmee kinderen worden geconfronteerd, waarbij oudere respondenten opvielen. De andere variabelen wijzen in dezelfde richting. Respondenten die geen beroepsactiviteit uitoefenen, de meesten van hen met pensioen,

behoren tot de minst blootgestelde (51 % en 32 %), terwijl geslacht, opleiding en woonplaats weinig verschil maken.

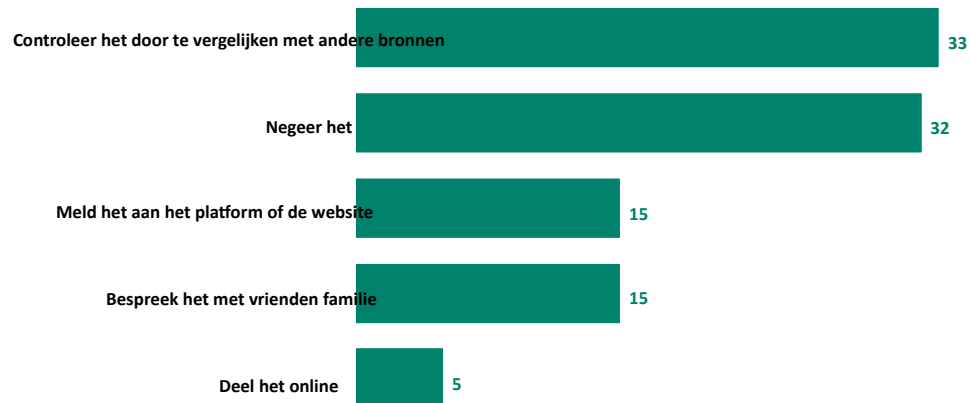
Europeanen zijn verdeeld tussen het controleren van verdachte inhoud en het simpelweg negeren ervan

Wanneer ze informatie tegenkomen waarvan ze denken dat deze onjuist of misleidend is, zijn Europeanen verdeeld over twee zeer verschillende reacties van bijna hetzelfde gewicht. Een derde controleert de informatie door deze te vergelijken met andere bronnen (33%), terwijl bijna net zoveel mensen deze gewoon negeren (32%). Verificatie is daarom het meest voorkomende antwoord, maar slechts met een beperkte marge ten opzichte van terugtrekking. De andere reacties komen minder vaak voor: 15% meldt de inhoud aan het platform of de website en hetzelfde aandeel (15%) bespreekt het met vrienden of familie. Zeer weinig respondenten zeggen dat ze het online delen (5%), wat suggereert dat de actieve verspreiding van inhoud waarvan wordt aangenomen dat deze vals is, beperkt blijft.

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

V14 Wanneer u online informatie tegenkomt waarvan u denkt dat deze onjuist of misleidend is, wat doet u dan meestal (meerdere antwoorden mogelijk)

Het evenwicht tussen controleren en negeren verschilt sterk van land tot land

Hoewel controle en negeren op EU-niveau bijna gelijk zijn, verschilt het evenwicht tussen beide aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat. Het aandeel dat de informatie controleert aan de hand van andere bronnen is redelijk stabiel, maar het aandeel dat deze gewoon negeert, varieert van ongeveer een op de vijf tot meer dan vier op de tien. Verificatie overheerst duidelijk in Estland (40% controle tegen 22% negeer), evenals in Polen, Oostenrijk en Roemenië, terwijl negeren domineert in Denemarken (41% negeer tegen 24% controle), Kroatië (44% negeer tegen 28% controle), Nederland (42% negeer tegen 27%) en Ierland (40% negeer tegen 27% controle). De neiging om inhoud aan het platform te melden varieert ook, van ongeveer 10 % in Finland en Letland tot meer dan 20 % in Portugal, Cyprus en Roemenië.

Europeanen geven voorrang aan krachtigere, op regels gebaseerde maatregelen boven zachtere maatregelen

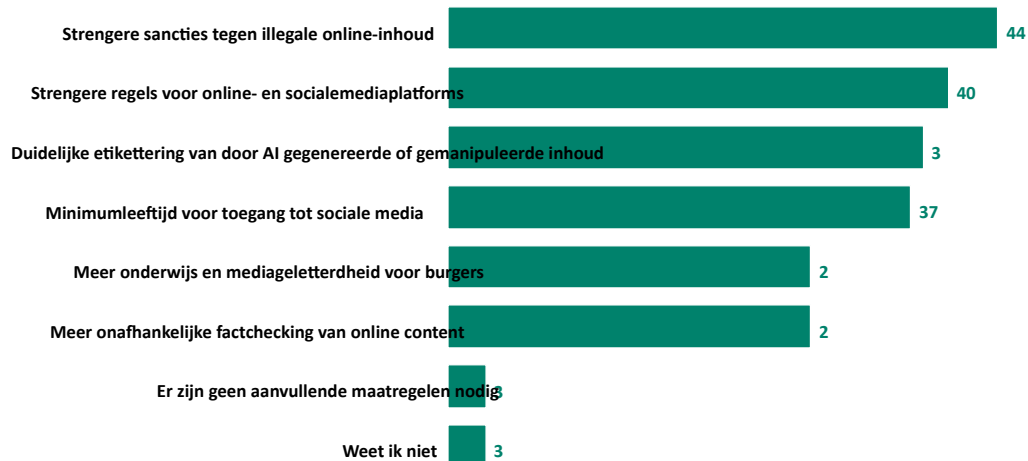
Gevraagd welke maatregelen prioriteit moeten krijgen om de negatieve gevolgen van onjuiste of misleidende online-informatie te verminderen, en in staat om maximaal twee te kiezen, geven Europeanen prioriteit aan strengere, op regels gebaseerde maatregelen. De vier meest gekozen zijn allemaal van regelgevende aard en clusteren

nauw samen: strengere sancties tegen illegale online-inhoud (44 %), strengere regels voor online- en socialemediaplatforms (40 %), duidelijke etikettering van door AI gegenereerde of gemanipuleerde inhoud (38 %) en een minimumleeftijd voor toegang tot sociale media (37 %). Maatregelen die afhankelijk zijn van het versterken van de positie van de burgers worden lager: 29% kiest voor meer onderwijs en mediageletterdheid en onafhankelijke factchecking. Bijna niemand is van mening dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn (3%), wat wijst op een bijna universele behoefte aan actie.

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Q15 Welke van de volgende maatregelen, indien van toepassing, moet prioriteit krijgen om de negatieve impact van valse of misleidende online-informatica te verminderen? (Meerdere antwoorden mogelijk, maximaal 2)

Regelgevende maatregelen leiden in bijna elke lidstaat

De voorkeur voor regelgevende maatregelen komt in de hele Europese Unie voor. Sterkere sancties tegen illegale online-inhoud en strengere regels voor online- en socialemediaplatforms behoren tot de meest gekozen maatregelen in bijna elke lidstaat. De steun voor strengere sancties is het hoogst in Portugal (52 %), Frankrijk (50 %), Spanje en Roemenië (beide 49 %) en het laagst in Letland (31 %). De maatregelen die afhankelijk zijn van empowerment van burgers, namelijk meer onderwijs en mediageletterdheid en onafhankelijke factchecking, scoren in de meeste landen lager. Overal vindt slechts een kleine minderheid dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn.

1.2 De risico's waarmee kinderen online worden geconfronteerd en hun bescherming

Een brede en intense bezorgdheid over de risico's

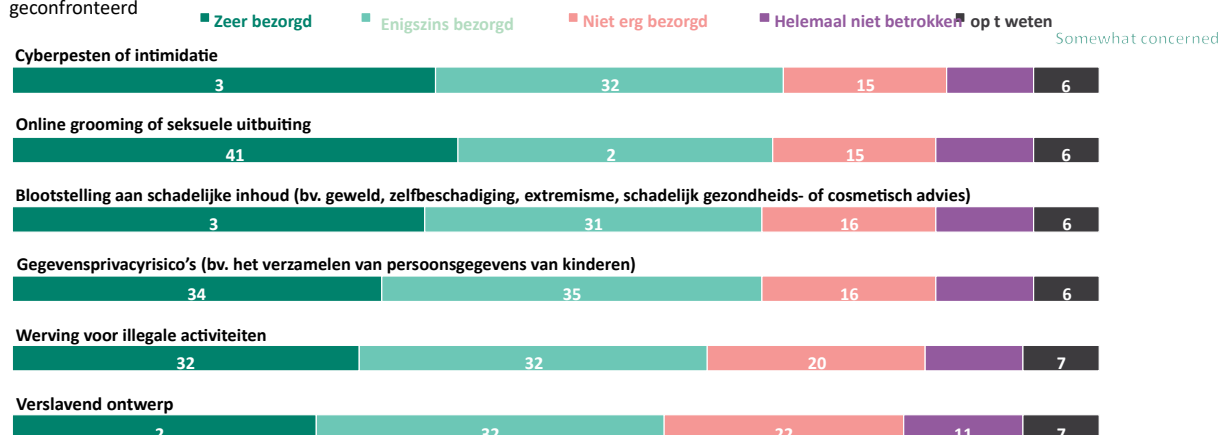
Uit de resultaten blijkt dat een zeer groot deel van de Europeanen zich zorgen maakt over de verschillende risico's waarmee kinderen op sociale media kunnen worden geconfronteerd. Voor elk van de geteste risico's zeggen bijna zeven op de tien respondenten bezorgd te zijn en de gemeten niveaus liggen over het algemeen vrij dicht bij elkaar. De bezorgdheid is het grootst voor cyberpesten of intimidatie (71 %) en online grooming of seksuele uitbuiting (70 %), gevolgd door blootstelling aan schadelijke inhoud zoals geweld, zelfbeschadiging of extremisme (69 %) en risico's op het gebied van gegevensprivacy (69 %). Het is iets lager, hoewel nog steeds gedeeld door een duidelijke meerderheid, voor werving voor illegale activiteiten (64%) en het verslavende ontwerp van platforms (60%). Even opmerkelijk is de intensiteit van deze bezorgdheid. Het percentage respondenten dat zegt 'zeer bezorgd' te zijn in plaats van 'enigszins bezorgd', is aanzienlijk. Bijna vier op de tien Europeanen maakt zich grote zorgen over online grooming of seksuele uitbuiting (41 %), cyberpesten of intimidatie (39 %) en blootstelling aan schadelijke inhoud (38 %). Het aandeel is iets lager voor risico's op het gebied van gegevensbescherming (34 %), rekrutering voor

illegale activiteiten (32 %) en verslavend ontwerp (28 %), maar blijft in absolute termen hoog. Het is de moeite waard te onderstrepen dat deze vraag aan alle Europeanen is gesteld, en niet alleen aan de ouders, wat de omvang van de zorg des te opvallender maakt. Tot slot antwoordt slechts 6 tot 7 % van de respondenten "weet niet" op een bepaald risico, waaruit blijkt dat Europeanen zich gemakkelijk kunnen positioneren over deze kwesties.

Een meerderheid in alle EU-lidstaten maakt zich zorgen

In elke lidstaat maakt de meerderheid van de respondenten zich zorgen over elk van de geteste risico's. Zelfs in de landen waar de bezorgdheid het kleinst is, zoals België, Duitsland, Frankrijk, Hongarije en Oostenrijk, maken ongeveer zes op de tien respondenten zich zorgen over elk risico. Geen enkel nationaal publiek is daarom in grote lijnen onbezorgd en de waargenomen verschillen tussen landen zijn vooral graadverschillen. De bezorgdheid is groter in een aantal zuidelijke en oostelijke lidstaten, waarvan de meeste kleinere landen zijn. Voor blootstelling aan schadelijke inhoud varieert het aandeel van de betrokken respondenten van 63 % in Nederland en 64 % in Duitsland en België tot 0 % in Ierland en 1 % in Portugal, tot bijna 0 % in Malta en Cyprus. Een vergelijkbare spreiding wordt gevonden voor online grooming of seksuele uitbuiting, van 64% in Nederland tot meer dan 90%

Q11 Hoe bezorgd bent u over de volgende risico's waarmee kinderen op sociale media worden geconfronteerd

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

in Cyprus, en voor cyberpesten of intimidatie, de meest gedeelde zorg van allemaal, die loopt van 64% in Duitsland tot 95% in Malta. Sommige landen onderscheiden zich door specifieke risico's: de bezorgdheid over de aanwerving voor illegale activiteiten bedraagt bijvoorbeeld 72 % in Roemenië en Slowakije, ruim boven het EU-27-gemiddelde van 64 %. Over de zes risico's heen gaan de nationale zorgniveaus meestal samen: Wanneer respondenten zich meer zorgen maken over één risico, maken ze zich meestal ook meer zorgen over de andere risico's. Portugal, Estland, Ierland en Litouwen liggen op alle zes de risico's boven het EU-27-gemiddelde, terwijl Frankrijk, Duitsland, België en Hongarije op elk van deze risico's onder het EU-27-gemiddelde liggen. De duidelijkste uitzondering is verslavend ontwerp, dat de grootste verschillen tussen landen laat zien, van 50% in Frankrijk en 52% in Zweden tot 90% in Malta. Frankrijk en Zweden maken zich duidelijk minder zorgen over dit risico dan over de andere landen, terwijl Slovenië op het gebied van de meeste risico's onder het EU-27-gemiddelde ligt, maar boven het EU-27-gemiddelde op het gebied van verslavend ontwerp. De bezorgdheid over de meer gevestigde onlinegevaars, zoals grooming of cyberpesten, lijkt dus in de hele Unie gelijkmatiger te worden gedeeld dan de bezorgdheid over de manier waarop platforms zijn ontworpen om de aandacht van kinderen vast te houden.

Leeftijd, veel meer dan geslacht, drijft bezorgdheid, met de 55-plussers het meest bezorgd

De bezorgdheid over de risico's waarmee kinderen online worden geconfronteerd, is iets groter bij vrouwen dan bij mannen, hoewel het verschil bescheiden blijft. W vooreen zijn iets meer bezorgd dan mannen over online grooming of seksuele uitbuiting (72% tegen 6 %) en over blootstelling aan schadelijke inhoud (70% tegen 6 %), met vergelijkbare lacunes op de andere risico's. Het grootste verschil heeft te maken met leeftijd. Respondenten van 55 jaar en ouder maken zich aanzienlijk meer zorgen dan jongeren, en dit geldt voor elk getest risico. Zo maakt 75 % van de 55-plussers zich zorgen over blootstelling aan schadelijke inhoud, 76 % over online grooming en

cyberpesten en 75 % over risico's op het gebied van gegevensprivacy, tegenover respectievelijk 62 %, 64 %, 65 % en 62 % van de 25-39-jarigen. De andere leeftijdsgroepen staan vrij dicht bij elkaar. Opvallend is dat de 25- tot 39-jarigen in feite de minst betrokken groep vormen, hoewel deze leeftijdsgroep waarschijnlijk een groot deel van de ouders van jonge kinderen zal omvatten. Per beroep zijn de respondenten die geen beroepsactiviteit uitoefenen het meest bezorgd, met ongeveer 75 % van de meeste risico's. Dit resultaat is waarschijnlijk gedeeltelijk verward met de leeftijd, omdat deze groep grotendeels bestaat uit oudere, gepensioneerde mensen. De samenstelling van het huishouden wijst in dezelfde richting. Respondenten zonder kinderen jonger dan 15 jaar maken zich meer zorgen (72% tot 74% op de meeste risico's) dan degenen die met drie of meer kinderen leven (ongeveer 60%). Ook hier houdt het verschil in ieder geval deels verband met het leeftijdseffect, aangezien oudere respondenten minder vaak jonge kinderen thuis hebben.

Een duidelijke meerderheid wil bindende EU-regels om kinderen online te beschermen

Op de vraag welke maatregelen de EU moet nemen om de bescherming van kinderen online te versterken, geven de Europeanen duidelijk de voorkeur aan bindende regels op EU-niveau. De twee opties die EU-brede regels omvatten, worden gekozen door een gecombineerde 63 % van de respondenten: 36 % zou de EU regels laten vaststellen die aanbieders van sociale media beletten hun diensten aan te bieden aan kinderen onder een bepaalde leeftijd, en nog eens 27 % zou aanbieders verplichten de toegang van kinderen tot bepaalde onveilige platforms onder een bepaalde leeftijd uit te stellen. Veel minder respondenten wendden zich tot andere benaderingen: 15% zou prioriteit geven aan het versterken van de middelen die worden toegewezen aan rechtshandhaving, en slechts 13% zou de zaak overlaten aan ouders en scholen zonder aanvullende maatregelen op EU-niveau.

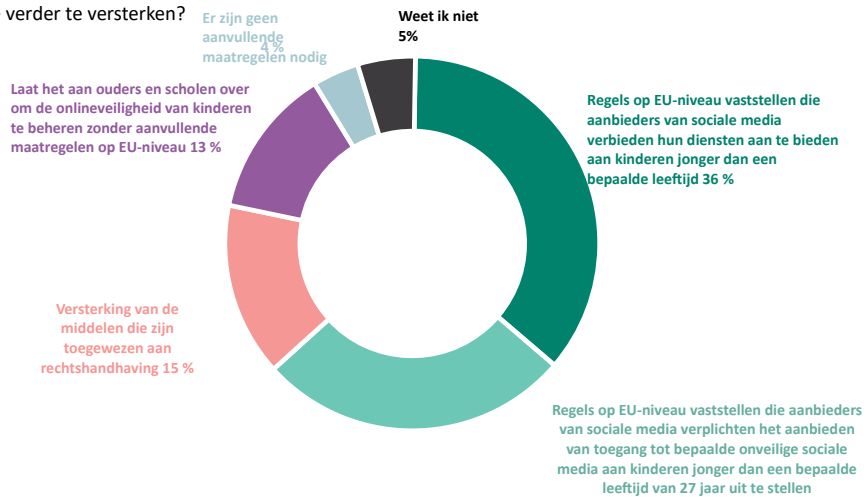
Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Slechts 4 % is van mening dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn en 5 % heeft geen standpunt ingenomen.

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

De **Digital Service Act (DSA)** vereist dat onlineplatforms kinderen beter beschermen tegen schade, die bijvoorbeeld kan voortvloeien uit cyberpesten, verzorging, blootstelling aan gewelddadig/extremistisch materiaal, verslavend ontwerp of zogenaamde konijnengaatjes. Welke van de volgende maatregelen zou de EU volgens u moeten nemen om de bescherming van kinderen online verder te versterken?

Steun voor EU-regels wordt overal gedeeld, met scherpere verschillen over een regelrecht verbod

De voorkeur voor regels op EU-niveau wordt gedeeld door een meerderheid in elke lidstaat. Over het geheel genomen worden de twee opties met EU-brede regels overal door ten minste een meerderheid ondersteund, van 54 % in Oostenrijk tot ongeveer 70 % of meer in verschillende zuidelijke en oostelijke landen, zoals Griekenland (74 %), evenals Portugal en Roemenië (beide 72 %). De steun voor EU-maatregelen om kinderen online te beschermen is daarom in de hele Europese Unie in grote lijnen op consensus gebaseerd. De verschillen zijn echter groter wat betreft de mogelijkheid van een regelrecht verbod, d.w.z. EU-regels die aanbieders van sociale media beletten hun diensten aan te bieden aan kinderen jonger dan een bepaalde leeftijd. Deze optie varieert van 27 % in Oostenrijk en 28 % in Duitsland tot 44 % in Ierland, Portugal, Roemenië, Slowakije en Bulgarije, en tot 49 % in Griekenland. Het contrast weerspiegelt een verschil in het voorkeursinstrument in plaats van in het algemene steunniveau. In sommige landen neigt het advies naar een regelrecht verbod, zoals in Griekenland (49%, tegen 25% voor vertraagde toegang), Ierland (44% tegen 19%) en Bulgarije (44% tegen 23%). In andere lidstaten is het voorstander van een meer geleidelijke aanpak op basis van het uitstellen van

de toegang, zoals in Estland (41 % voor uitstel tegen 30 % voor een verbod) en Slovenië (39 % tegen 30 %).

Steun voor een regelrecht verbod groeit met de leeftijd en onder degenen die het verst van sociale media af staan

De steun voor regels op EU-niveau is stabiel voor alle sociale groepen en ligt in bijna alle groepen tussen de 56 % en 69 %, wat op individueel niveau de consensus tussen de landen bevestigt. Net als bij de landen zijn er verschillen in de keuze van het instrument en vooral in de steun voor een regelrecht verbod. Deze steun neemt gestaag toe met de leeftijd, van 29% onder respondenten van 15 tot 24 jaar tot 43% onder 55-plussers. Oudere respondenten zijn ook minder geneigd om de zaak over te laten aan ouders en scholen (11%, tegenover 18% van de jongsten). Het scherpste contrast heeft echter betrekking op het gebruik van sociale media: niet-gebruikers zijn het meest voorstander van een regelrecht verbod (46%) en het minst geneigd om het over te laten aan ouders en scholen (6%), terwijl hoe meer een persoon sociale media gebruikt voor informatie, hoe meer ze neigen naar vertraagde toegang in plaats van een verbod. De aanwezigheid van kinderen versterkt het leeftijdspatroon. Respondenten zonder kinderen onder de 15 jaar zijn meer voorstander van een regelrecht verbod (39%) dan die met drie of meer

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

kinderen (29%), die iets meer neigen naar vertraagde toegang. Gender, onderwijs en woongebied maken daarentegen weinig verschil.

2. Percepties van democratie en rechtsstaat

2.1 Identificatie van de pijlers van de democratie

Als het gaat om het identificeren van de pijlers van de democratie in de EU, komt de vrijheid van meningsuiting op de eerste plaats

Bijna een derde van de Europeanen beschouwt vrijheid van meningsuiting (34 %) als het belangrijkste element van een democratische samenleving, gevolgd door vrije en eerlijke verkiezingen (32 %) en eerbiediging van de rechtsstaat en bescherming van de grondrechten (31 %).

Terwijl fundamentele democratische vrijheden veruit de belangrijkste zorg zijn voor de burgers, zijn de strijd tegen corruptie en de onafhankelijkheid van instellingen ook prominent aanwezig: corruptiebestrijding (28 %), onafhankelijkheid van het rechtssysteem (26 %), transparantie en verantwoordingsplicht van politieke leiders (26 %).

Deze elementen liggen ver voor op kwesties in verband met democratisch pluralisme en de ruimte voor het maatschappelijk middenveld: deelname van burgers aan het publieke debat en de besluitvorming (22%), alsook vrijheid en onafhankelijkheid van de media (21%).

De rechten van minderheden (14%) en politieke oppositie (11%) worden veel minder vaak aangehaald.

De meningen over wat in een democratie het belangrijkste is, verschillen van lidstaat tot lidstaat.

Hoewel de vrijheid van meningsuiting op EU-niveau het meest wordt genoemd, varieert de bekendheid ervan in de Europese Unie: het heeft de neiging om te prevaleren in het noordwesten, bijvoorbeeld in Nederland (45%), Denemarken (44%) en Zweden (41%). Vrije en eerlijke verkiezingen worden het meest genoemd door Letland (43%), Roemenië (42%) en Litouwen (41%).

Aan de andere kant weegt corruptie zwaarder in het zuiden en oosten: in Bulgarije is 50 % van de respondenten van mening dat corruptiebestrijding het belangrijkste element van een democratie is, die ver boven het EU-gemiddelde ligt (28 %). Ook in Portugal (46%), Kroatië (44%) en Griekenland (42%) is het aandeel hoog.

Respect voor de rechten van minderheden en een sterk verzet tegen kritiek op de regering zijn vrij laag in elke lidstaat, niet meer dan 22% (Luxemburg, voor de rechten van minderheden) en 21% (Malta, voor de oppositie), respectievelijk.

Q3 Welke van de volgende elementen zijn volgens u de belangrijkste elementen van een democratische samenleving?

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Q3 Welke van de volgende zijn volgens u de belangrijkste elementen van een democratische samenleving?

Basis: EU27 (%)

	EU27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Vrijheid van meningsuiting	34	38	22	33	44	38	33	32	32	24	36	31	36	29	27	26	32	29	29	45	37	34	25	30	28	30	36	41
Vrije en eerlijke verkiezingen	32	33	35	37	36	38	38	37	20	26	26	31	23	21	43	41	28	36	32	43	35	39	28	42	30	32	41	41
Eerbiediging van de rechtsstaat en bescherming van de grondrechten	31	26	28	32	32	31	32	28	35	35	29	32	36	33	29	19	35	33	37	23	31	25	36	34	39	36	33	29
Bestrijding van corruptie	28	20	50	27	20	17	23	21	42	41	26	44	30	41	31	38	20	31	18	15	24	22	46	40	36	35	20	22
Een onafhankelijk rechtstelsel	26	27	38	25	27	25	24	26	37	31	21	39	22	24	20	20	23	34	26	28	30	34	23	26	28	27	31	21
Transparantie en verantwoordingsplicht van politieke leiders	26	25	25	25	22	19	28	31	32	35	29	28	29	38	22	35	31	28	32	21	20	22	37	24	26	22	21	20
Vrijheid en onafhankelijkheid van de media	21	17	18	24	21	21	26	19	18	19	18	20	22	19	21	26	25	20	25	24	21	31	16	15	27	21	22	26
Burgers kunnen deelnemen aan het publieke debat en de besluitvorming	22	21	29	19	22	23	29	24	24	20	25	26	22	23	21	25	30	16	24	21	20	20	20	18	27	20	23	24
Eerbiediging van de rechten van minderheden	14	14	5	6	12	14	13	16	10	11	17	8	19	17	10	6	22	11	19	11	11	12	15	9	9	10	12	11
Een sterke oppositie die de regering kan bekritiseren	11	14	9	8	11	15	15	16	13	10	11	11	8	17	14	12	19	8	21	14	9	11	8	10	8	9	11	10

Sociaaldemografische gegevens wijzen op een duidelijke generatiekloof in de manier waarop Europese burgers democratie zien

Respondenten van 55 jaar en ouder tonen een sterkere aansluiting bij de institutionele pijlers van de rechtsstaat: zij verwijzen eerder naar vrije en eerlijke verkiezingen (38 % tegenover 26 % bij 15-24-jarigen), eerbiediging en grondrechten (38 % tegenover 24 %), een onafhankelijk rechtstelsel (33 % tegenover 18 %) en corruptiebestrijding (30 % tegenover 21 %).

Omgekeerd zijn jongere generaties voorstander van een meer participatieve en inclusieve opvatting van democratie, waarbij meer belang wordt gehecht aan de eerbiediging van de rechten van minderheden (20 % van de 15-24-jarigen, tegenover

slechts 11 % van de 55-plussers), en aan het vermogen van burgers om deel te nemen aan het publieke debat (24 % tegenover 21 %).

Dezelfde gehechtheid aan institutionele integriteit komt ook voor bij burgers die kritischer staan tegenover de huidige werking van de EU: degenen die ontevreden zijn over de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU hebben meer kans om corruptiebestrijding te rangschikken (31 % tegenover 25 % onder degenen die tevreden zijn).

2.2 Gemengde tevredenheid over de rechtsstaat op nationaal en EU-niveau

Europeanen zijn verdeeld over de eerbiediging van de rechtsstaat, met name op EU-niveau

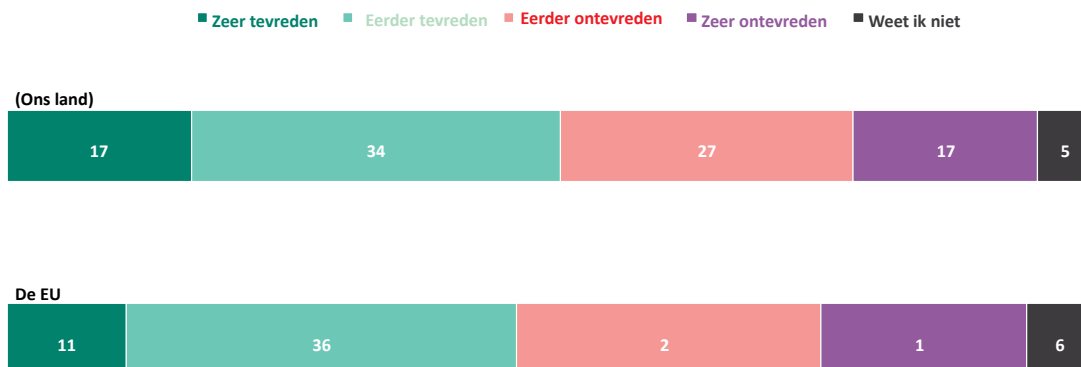
Een kleine meerderheid van de Europeanen is tevreden met de eerbiediging van de rechtsstaat in hun eigen land (51%, waarvan 17% zeer tevreden en 34% vrij tevreden), tegenover 44% ontevreden (27% eerder ontevreden en 17% zeer ontevreden).

Op EU-niveau zijn de meningen gelijkmatiger verdeeld: 47% van de Europeanen is tevreden over de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU (11% zeer tevreden, 36% eerder tevreden), tegen een gelijk percentage van 47% die ontevreden zijn (28% eerder ontevreden, 19% zeer ontevreden), wat suggereert dat burgers op EU-niveau iets kritischer staan tegenover de rechtsstaat dan in hun eigen land.

ook een bijzonder positieve perceptie. Deze vijf landen onderscheiden zich door hun bijzonder hoge aandeel burgers dat "zeer tevreden" is (respectievelijk 54 %, 46 %, 37 %, 43 % en 32 %), een niveau dat nergens anders in de EU wordt bereikt, waar dit aandeel niet meer dan 21 % bedraagt (Oostenrijk, Litouwen).

Aan de andere kant van het spectrum was Bulgarije (29 %) over het algemeen tevreden: 12% zeer tevreden, 17% tamelijk tevreden, tegenover 66% ontevreden), Kroatië (32% tevreden: 8% zeer tevreden, 24% tamelijk tevreden, tegenover 63% ontevreden) en Griekenland (35% tevreden: 13% zeer tevreden, 22% nogal tevreden, tegenover 62% ontevreden) melden de laagste niveaus van vertrouwen in de rechtsstaat in hun eigen land.

Q4 Over het algemeen, hoe tevreden of ontevreden bent u met het respect voor de rechtsstaat in

Eerbiediging van de rechtsstaat verdeelt de lidstaten diep

De Europese burgers zijn sterk verdeeld over hun perceptie van de rechtsstaat in hun eigen land. Kleinere lidstaten onderscheiden zich met bijzonder positieve standpunten: Luxemburg (91% over het algemeen tevreden: 54% zeer tevreden, 37% tamelijk tevreden), Malta (88%: 46% zeer tevreden, 42% tamelijk tevreden) en Cyprus (67%: 37% zeer tevreden, 30% tamelijk tevreden) melden allemaal een hoog niveau van vertrouwen in hun nationale rechtsstaat. Denemarken (71% tevreden: 43% zeer tevreden, 28% tamelijk tevreden) en Estland (70%: 32% zeer tevreden, 38% eerder tevreden) vertonen

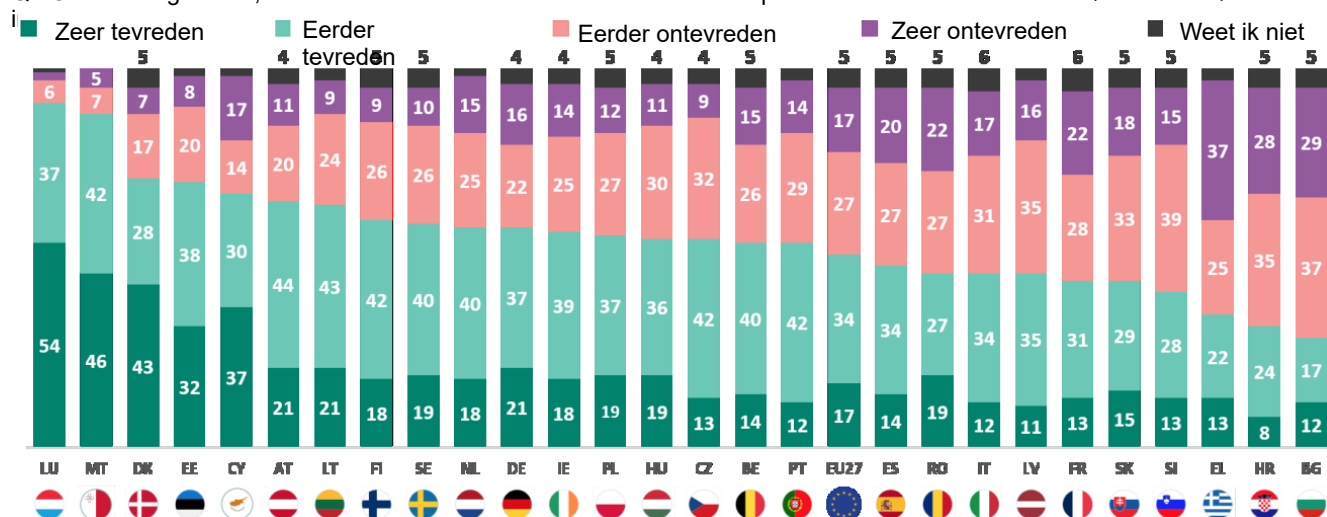
Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Over het geheel genomen varieert de totale tevredenheid van 1 % in Luxemburg tot 2 % in Bulgarije, waaruit blijkt hoe verschillend de rechtsstaat van lidstaat tot lidstaat wordt ervaren.

Q4 Over het algemeen, hoe tevreden of ontevreden bent u met het respect voor de rechtsstaat

"(ONS LAND)"

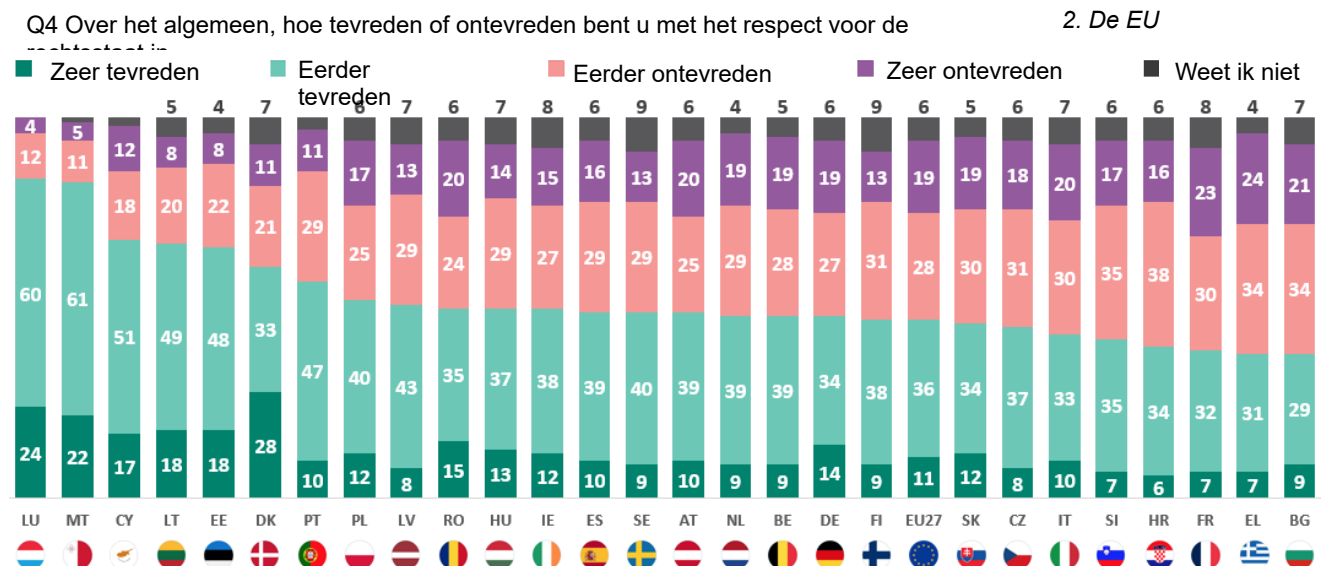
Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

De tevredenheid op nationaal en EU-niveau over de rechtsstaat neigt naar convergentie

De tevredenheid over de eerbiediging van de rechtsstaat op EU-niveau weerspiegelt in grote lijnen het nationale beeld, zij het met een opmerkelijk convergentie-effect. Luxemburg (84%) en Malta (83%) blijven veruit het meest tevreden, gevolgd door Cyprus (68%), Litouwen (67%) en Estland (66%), terwijl Kroatië (40%), Frankrijk (39%), Griekenland en Bulgarije (elk 38%) het laagste tevredenheidsniveau melden, waarbij Griekenland (24%) en Bulgarije (21%) ook het hoogste percentage burgers hebben dat "zeer ontevreden" is.

Uit een vergelijking van deze resultaten met tevredenheid op nationaal niveau blijkt een

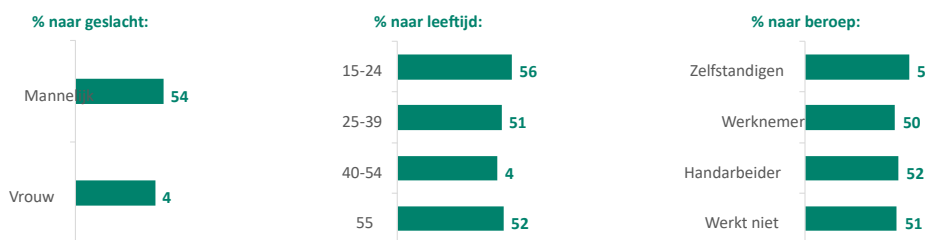

convergerend patroon: landen die het meest tevreden zijn met de rechtsstaat in hun eigen land, zijn er op EU-niveau doorgaans iets minder tevreden over (Luxemburg: 91% nationaal tegenover 84% voor de EU; Malta: 88 % tegenover 83 %; Denemarken: 71 % tegenover 61 %), terwijl landen die het meest kritisch staan tegenover hun eigen nationale rechtsstaat relatief meer tevreden lijken te zijn met de EU (Bulgarije: 29 % op nationaal niveau tegenover 38 % voor de EU; Kroatië: 32 % tegenover 40 %; Griekenland: 35 % tegenover 38 %, wat erop wijst dat de EU in deze landen als een enigszins geruststellende referentie wordt beschouwd.

Een contrast met het waargenomen patroon met betrekking tot het waargenomen belang van de rechtsstaat in hun land

De tevredenheid over de eerbiediging van de rechtsstaat verschilt ook per sociaaldemografisch profiel. Mannen (54%) melden een iets hogere tevredenheid dan vrouwen (vs.49%). Leeftijd toont een niet-lineair, U-vormig patroon: De tevredenheid is het hoogst onder 15- tot 24-jarigen (56%), daalt gestaag tot het laagste punt onder 40- tot 54-jarigen (49%), alvorens opnieuw te stijgen onder 55-plussers (52%). Dit staat in contrast met het waargenomen patroon met betrekking tot het waargenomen belang van de rechtsstaat (Q3), waar oudere respondenten het meest geneigd waren om het als een democratisch kernbeginsel te beschouwen. Zelfstandige respondenten vallen op als de meest tevreden beroepsgroep (58%), vóór werknemers (50%), handarbeiders (52%) en niet-werkenden (51%).

V 4 Hoe tevreden of ontevreden bent u over het respect voor de rechtsstaat in het algemeen? (ONS LAND) Totaal Teverden

2.3 Scepticisme over maatregelen van burgers om de besluitvorming van de EU te beïnvloeden

De Europeanen beschouwen burgerinitiatieven en collectieve actie als de meest doeltreffende manieren om de EU te beïnvloeden, naast het stemmen.

Deelname aan meer directe vormen van burgerparticipatie, zoals een Europees burgerinitiatief, wordt gezien als de meest doeltreffende actie (46% in totaal effectief: 12% zeer effectief, 34% redelijk effectief), gevolgd door deelname aan politieke bewegingen, partijen of vakbonden (42% totaal effectief: 11% zeer effectief, 31% redelijk effectief). Toch vindt bijna de helft van de Europeanen deze twee acties niet doeltreffend (respectievelijk 42 % en 47 %).

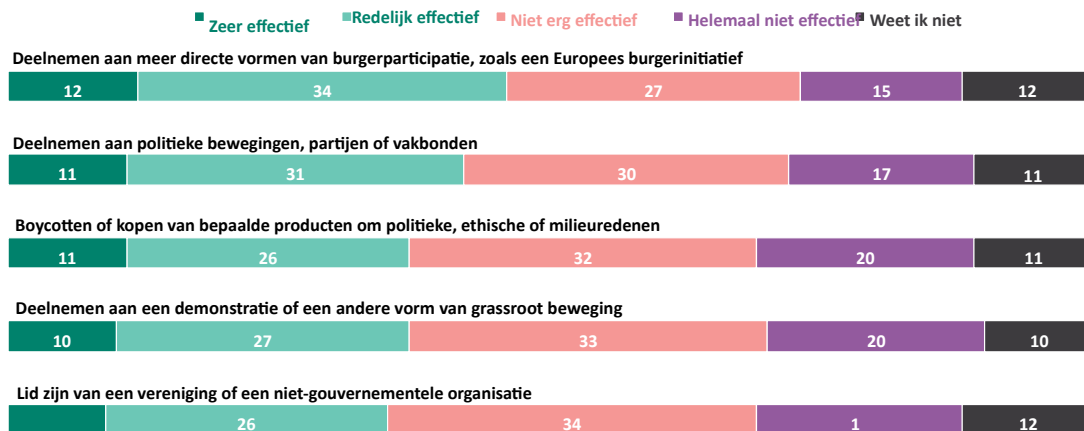
Boycot of aankoop van bepaalde producten om politieke, ethische of milieuredenen en deelname aan een demonstratie of een andere vorm van volksbeweging worden door een vergelijkbaar percentage respondenten als effectief beschouwd (37 % in totaal effectief voor beide), terwijl lid zijn van een vereniging of een niet-gouvernementele organisatie als de minst effectieve actie wordt beschouwd (35 % in totaal effectief: 9% zeer effectief, 26% redelijk effectief), en degene die het vaakst als helemaal niet effectief wordt gezien (53% totaal niet effectief, inclusief 19% "helemaal niet effectief").

Over het algemeen worden meer collectieve vormen van betrokkenheid, burgerinitiatieven, politieke bewegingen, partijen en vakbonden als effectiever ervaren dan individuele of op consumenten gebaseerde acties, zoals boycot of associatieve betrokkenheid.

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Vraag 5: Vertel me voor elk van de volgende acties of u denkt dat het doeltreffend is of niet om de politieke besluitvorming op EU-niveau na de verkiezingen te beïnvloeden

Het vertrouwen in burgeractie verschilt sterk van lidstaat tot lidstaat

Wat de resultaten op nationaal niveau betreft, onderscheiden Malta, Luxemburg en Cyprus zich consequent als de lidstaten die het meest vertrouwen hebben in de doeltreffendheid van het optreden van burgers, in alle vijf geteste vormen van betrokkenheid, vaak met een ruime marge ten opzichte van het EU-27-gemiddelde. Zo acht 84 % van de Maltese en 81 % van de Luxemburgse respondenten het lidmaatschap van een vereniging of ngo doeltreffend, tegenover slechts 35 % op EU-niveau. Dit weerspiegelt het patroon van tevredenheid over de rechtsstaat, waar dezelfde drie landen ook het hoogst waren, wat wijst op een breder klimaat van institutioneel en maatschappelijk vertrouwen in deze lidstaten. Aan de andere kant van het spectrum staat Frankrijk op of nabij de bodem voor de meeste geteste vormen van betrokkenheid, waaronder politieke bewegingen, partijen of vakbonden (32%, het laagste aandeel in de EU) en deelname aan demonstraties of basisbewegingen (29%, op een na laagste).

Jongeren denken graag dat deelname aan meer directe vormen van burgerparticipatie, zoals een Europees burgerinitiatief, de EU op doeltreffende wijze kan beïnvloeden in de politieke besluitvorming.

Geslacht lijkt geen invloed te hebben op percepties: mannen en vrouwen overwegen evenzeer directe vormen van burgerparticipatie, zoals een Europees burgerinitiatief, om de besluitvorming van de EU doeltreffend te beïnvloeden (elk 46 %).

Leeftijd vertoont een minder lineair patroon: 15-24-jarigen zijn het meest geneigd deze vorm van participatie als effectief te beschouwen (53 %), vergeleken met 45 % bij 25-39-jarigen, 43 % bij 40-54-jarigen en 46 % bij 55-plussers, wat betekent dat de jongste leeftijdsgroep opvalt, terwijl de andere drie leeftijdsgroepen relatief dicht bij elkaar liggen.

De bezetting laat een grotere kloof zien: Zelfstandige respondenten zijn het meest geneigd om burgerparticipatie als effectief te beschouwen (52 %), vóór werknemers en niet-werkenden (elk 46 %), terwijl handarbeiders het minst overtuigd zijn (40 %).

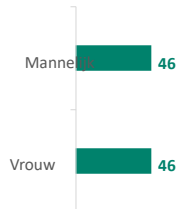
Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

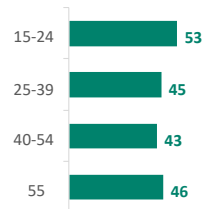
Vraag 5: Vertel me voor elk van de volgende acties of u denkt dat het doeltreffend is of niet om de politieke besluitvorming op EU-niveau na de verkiezingen te beïnvloeden

Deelnemen aan meer directe vormen van burgerparticipatie, zoals een Europees burgerinitiatief Totaal effectief

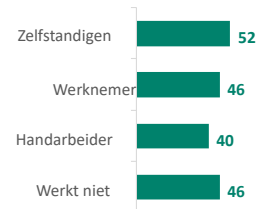
% naar geslacht:

% naar leeftijd:

% naar beroep:

3. De energiecrisis

3.1 Hernieuwbare energie, de belangrijkste maatregel om af te stappen van fossiele brandstoffen

De ontwikkeling van hernieuwbare energie onderscheidt zich als de belangrijkste maatregel om af te stappen van fossiele brandstoffen, die door meer dan één op de twee Europeanen wordt genoemd.

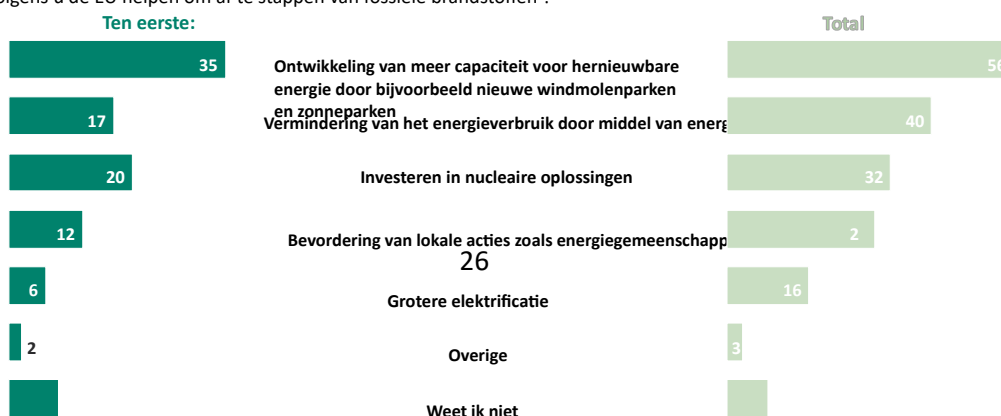
Wat op de eerste plaats komt wanneer Europeanen nadenken over wat de EU kan helpen om af te stappen van fossiele brandstoffen, is het ontwikkelen van meer capaciteit voor hernieuwbare energie, bijvoorbeeld door middel van nieuwe windmolenparken en zonneparken (35 %). Het is ook het element dat over het algemeen het meest wordt geciteerd (56%), wat bevestigt dat hernieuwbare energie de duidelijke leidende hefboom is in de geest van mensen.

Terugdringing van het energieverbruik door middel van energie-efficiëntiemaatregelen (40 % in totaal) en investeringen in nucleaire oplossingen (32 %) volgen als de volgende meest geciteerde opties, die elk door ongeveer een derde tot twee op de vijf Europeanen als onderdeel van het antwoord worden gezien. Het bevorderen van lokale acties zoals energiegemeenschappen (29%) wordt ook genoemd door bijna drie op de tien respondenten, wat wijst op een echte eetlust voor meer gedecentraliseerde, door de gemeenschap aangestuurde benaderingen naast grootschalige oplossingen. Grotere elektrificatie wordt daarentegen veel minder vaak genoemd (16%), wat suggereert dat het wordt gezien als een minder directe of minder goed begrepen hefboom om af te stappen van fossiele brandstoffen.

Hernieuwbare energie domineert vooral in het zuidelijke en oostelijke Middellandse Zeegebied

Kijkend naar de resultaten op landniveau, weerspiegelen de drijvende krachten achter de transitie naar fossiele brandstoffen het eigen energielandschap van elk land. De steun voor nucleaire oplossingen als eerste reactie is het grootst in Polen (30 %, tegenover 20 % voor de EU-27), Bulgarije en Zweden (elk 25 %) en Slowakije (24 %), landen die al nucleaire capaciteit exploiteren of actief ontwikkelen, terwijl deze het laagst is in Cyprus en Malta (10 %), en Hongarije en Ierland (11 %), die geen enkel nucleair programma hebben. Frankrijk onderscheidt zich als een uitzondering: ondanks zijn langdurige afhankelijkheid van kernenergie, noemt 20 % van de Franse respondenten het in de eerste plaats (hetzelfde als het EU-27-gemiddelde) en leidt het de EU in plaats daarvan op het gebied van energie-efficiëntiemaatregelen (22 %, naast Luxemburg met 23 %) in plaats van op hernieuwbare energiebronnen, die zij minder noemen dan de meeste andere landen (30 %). De capaciteit voor hernieuwbare energie domineert daarentegen in Zuid- en Zuidoost-Europa, waarbij Kroatië, Malta, Cyprus, Hongarije en Spanje deze in de eerste plaats noemen op 44-46 %, ruim boven het EU-27-gemiddelde van 35 %, waarschijnlijk als gevolg van een sterker waargenomen zonnepotentieel. Lokale, gemeenschapsgerichte acties winnen ook bijna overal terrein tussen de eerste en tweede vermelding (van 12 % tot 22 % op EU-27-niveau), met name in Malta (13 % tot 29 %) en Cyprus (14 % tot 28 %), wat erop wijst dat deze oplossingen

Q9 Wat kan volgens u de EU helpen om af te stappen van fossiele brandstoffen ?

worden gezien als een waardevolle aanvulling in plaats van een topprioriteit. Tot slot komen "weet niet"-antwoorden vaker voor in de Scandinavische en Baltische landen, Finland en Zweden (12%), Bulgarije, Tsjechië en Denemarken (alle 10%), in vergelijking met Malta (1%), Luxemburg (2%) of Spanje en Ierland (beide 5%).

Gender en onderwijs vormen de houding ten opzichte van kernenergie meer dan ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen

Er ontstaat ook een duidelijke genderkloof rond kernenergie, die door 35 % van de mannen in totaal wordt aangehaald in vergelijking met 29 % van de vrouwen, terwijl de opvattingen over hernieuwbare energie over het algemeen vergelijkbaar zijn tussen mannen en vrouwen.

Opleidingsniveaus vormen de houding ten opzichte van kernenergie meer dan ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen: de steun voor nucleaire oplossingen stijgt van 24 % onder de laagst opgeleiden tot 36 % onder de hoogst opgeleiden, een kloof van 12 punten, terwijl hernieuwbare energiebronnen slechts licht variëren (52 % tot 59 %); respondenten met een lager opleidingsniveau hebben ook duidelijk meer kans om "weet niet" te antwoorden (11%, vs. 5% onder de hoogopgeleiden).

3.2 Stijgende energieprijzen: Bezuinigen op consumptie in plaats van structurele verandering

Geconfronteerd met stijgende energieprijzen, snijden Europeanen vooral in hun verbruik in plaats van te investeren in structurele oplossingen

31% van de Europeanen zegt dat ze hun totale elektriciteitsverbruik hebben verminderd als reactie op de stijging van de energieprijzen na het begin van de oorlog in Iran. De tweede meest voorkomende maatregel is het nauwlettender monitoren van hun energieverbruik (27%), gevolgd door het verminderen van het gebruik van verwarming of koeling (26%). Het aanpassen van het energieverbruik om te profiteren van lagere prijzen of daluren (20 %) en veranderende vervoersgewoonten (19 %) behoren ook tot de meest gemelde acties, waaruit blijkt dat Europeanen hun gedrag op verschillende gebieden aanpassen, naast alleen verwarming en elektriciteit.

Structurelere en vaak duurdere oplossingen of oplossingen voor de langere termijn worden daarentegen veel minder vaak genoemd: investeringen in energie-efficiënte apparaten (16 %), het vergelijken of overstappen van energieleverancier of contract (14 %), het installeren van hernieuwbare-energieoplossingen zoals zonnepanelen (14 %) en het verbeteren van de isolatie van woningen (13 %) lopen allemaal ver achter op de bovengenoemde gedragsaanpassingen. Digitale instrumenten om het

energieverbruik te beheren (9%) en lid te worden van een energiegemeenschap (5%) worden nog minder vaak genoemd, wat bevestigt dat dagelijkse gedragsveranderingen veruit de voorkeursreactie blijven op stijgende prijzen, vóór elke op investeringen gebaseerde oplossing.

Met name zegt 11 % van de Europeanen dat ze hun energieverbruiksgewoonten helemaal niet hebben gewijzigd, maar slechts 3 % zegt dat ze dat niet weten, wat suggereert dat de meeste Europeanen een vrij duidelijk beeld hebben van de vraag of en hoe ze hun gedrag hebben aangepast.

Griekenland en Frankrijk snijden het meest in consumptie, terwijl Malta en Luxemburg het meest investeren in structurele oplossingen

Als we kijken naar de resultaten op landniveau, vallen Griekenland en Frankrijk op door de intensiteit van hun gedragsrespons en behoren ze tot de toplanden voor verschillende maatregelen tegelijk: Griekenland loopt voorop bij het verminderen van het elektriciteitsverbruik (43 % tegenover 31 % in de EU27), het verminderen van het gebruik van verwarming of koeling (36 % tegenover 26 % in de EU27) en het overstappen naar een andere energieleverancier (20 % tegenover 14 % in de EU27), terwijl Frankrijk ook tot de top drie behoort wat betreft het verminderen van het elektriciteitsverbruik (36 % tegenover 31 % in de EU27), het verminderen van het gebruik van verwarming of koeling (34 tegenover 26 % in de EU27) en het veranderen van de vervoersgewoonten (27 % tegenover 19 % in de

Q10 Welke, indien van toepassing, van de volgende acties heeft u ondernomen als reactie op de stijging van de energieprijzen na het begin van de oorlog in Iran (eind februari 2026) om uw energieverbruik actiever te verminderen?

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

EU27), wat erop wijst dat deze twee landen de ruimste inspanningen hebben geleverd om hun energieverbruik terug te dringen.

Malta staat bovenaan de lijst voor slimme tools of apps (27%), woningisolatie (25%), energie-efficiënte apparaten (24%) en toetreding tot een energiegemeenschap (14%), waarbij Luxemburg consequent op de tweede of derde plaats staat op dezelfde punten (28% voor het installeren van hernieuwbare oplossingen, 22% voor slimme tools, 13% voor energiegemeenschappen), een patroon dat waarschijnlijk verband houdt met kleinere, rijkere landen waar investeringen met hogere kosten toegankelijker zijn.

Aan de andere kant van het spectrum noteert Finland veruit het hoogste percentage respondenten dat helemaal geen actie ondernam (25 %, tegenover 11 % voor de EU-27), in combinatie met enkele van de laagste scores voor bijna alle gedragshefbomen (13 % voor het verminderen van het gebruik van verwarming of koeling, 9 % voor energie-efficiënte apparaten, 2 % voor energiegemeenschappen), mogelijk als gevolg van reeds gereguleerde of relatief lage energieprijzen, of een reeds energie-efficiënte woningvoorraad. Letland, Litouwen en Slowakije vertonen een grotendeels vergelijkbaar profiel, met een hoog percentage "geen" antwoorden (18-20%). Slovenië en Kroatië onderscheiden zich specifiek wat betreft de aanpassing van het energieverbruik om te profiteren van daluren, geciteerd door respectievelijk 38 % en 31 % van de respondenten, ruim boven het EU-27-gemiddelde van 20 %, wat wijst op mogelijk meer ontwikkelde of aantrekkelijke prijsregelingen voor de gebruiksduur in deze twee landen.

Tot slot combineren Roemenië en Bulgarije een sterke betrokkenheid bij het monitoren van het verbruik (36 % en 24 %) en investeringen in efficiënte apparaten of isolatie (20-23%) met een bijzonder lage neiging om van energieleverancier te veranderen (5% in beide landen), wat een weerspiegeling kan zijn van een minder

concurrerende of minder toegankelijke energiemarkt.

Leeftijd is een aanjager van betrokkenheid bij het verminderen van energieverbruik

Sociaal-demografische uitsplitsingen laten een duidelijk generatiepatroon zien in de manier waarop Europeanen hebben gereageerd op de stijgende energieprijzen: oudere respondenten (55+) hebben duidelijk meer kans om hun elektriciteitsverbruik te hebben verminderd (38%, tegenover 23-24% onder de 40-plussers) en hun energieverbruik nauwlettender te volgen (32%, tegenover 22%), terwijl jongere respondenten opvallen door hun grotere gebruik van slimme tools of apps (13% onder de 15-24-jarigen, tegenover 7% onder de 55+-plussers) en voor toetreding tot een energiegemeenschap (7% tegenover 2%).

4. Perceptie van handelsbeleid en economische soevereiniteit

4.1 Samenwerking bij handelsbesprekingen

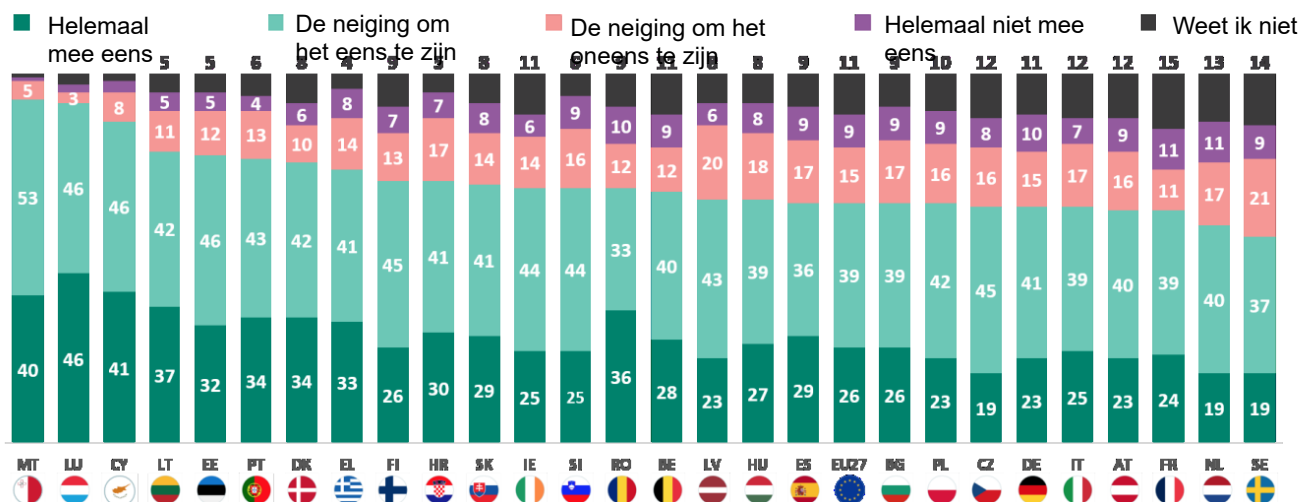
Twee derde van de Europeanen is van mening dat de EU haar handel moet diversifiëren en dat de lidstaten beter samen moeten onderhandelen

65 % van de Europeanen is het ermee eens dat de

Een zeer vergelijkbaar patroon doet zich voor rond de samenwerking op EU-niveau bij handelsbesprekingen: 62 % van de Europeanen denkt dat de lidstaten betere resultaten kunnen bereiken door op EU-niveau samen te werken (23 % is het er volledig mee eens, 39 % is het er meestal mee eens). 27% is het daar niet mee eens (10%

Q6 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

De EU moet haar economische onafhankelijkheid versterken door haar handelsbetrekkingen te diversifiëren

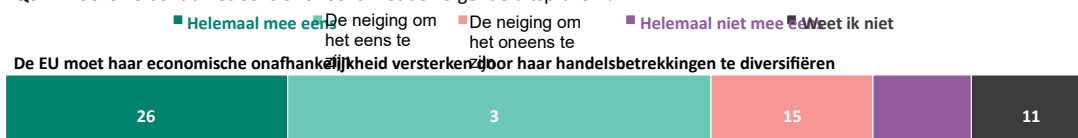

EU haar economische onafhankelijkheid moet versterken door haar handelsbetrekkingen te diversifiëren, waaronder 26 % die het er volledig mee eens is en 39 % die het er doorgaans mee eens is. Slechts 24% is het er niet mee eens (9% is het er helemaal niet mee eens, 15% is het er meestal niet mee eens), terwijl 11% niet kan zeggen of dit gunstig zou zijn of niet.

totaal, 17% neigt ernaar) en, nogmaals, 11% heeft geen duidelijke mening over de verklaring.

Het steunniveau is opmerkelijk consistent in beide stellingen: 65% tegenover 62%, een kloof van slechts 3 punten en het percentage "weet niet"-antwoorden is identiek (11%), wat wijst op een coherente opvatting onder Europeanen dat een meer autonome en meer gecoördineerde EU-handelsaanpak hand in hand gaat in plaats van als

Q6 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken ?

De lidstaten kunnen betere resultaten bereiken bij handelsbesprekingen door op EU-niveau samen te werken

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

concurrerende opties te worden gezien. De enige opvallende nuance is dat het percentage respondenten dat het "volledig eens" is, iets hoger is voor handelsdiversificatie (26%) dan voor samenwerking tussen de lidstaten (23%), wat suggereert dat economische onafhankelijkheid iets sterkere, beslissendere steun genereert dan institutionele coördinatie, hoewel beide ideeën een zeer vergelijkbaar algemeen niveau van overeenstemming vereisen.

4.2 Diversificatie van handelsbetrekkingen

Steun van een meerderheid in alle 27 lidstaten, steun voor de handelsdiversificatie van de EU is sterker in kleine open economieën en iets gematigder in de grotere economieën

Een meerderheid is het met deze stelling eens in elke lidstaat, variërend van 56 % in Zweden tot 93 % in Malta. De steun is over het algemeen hoger in kleinere economieën: Malta (93%), Luxemburg (92%) en Cyprus (87%) staan bovenaan de ranglijst, gevolgd door Litouwen (79%) en Estland (78%). Nederland (59%) en Zweden (56%) noteren daarentegen de laagste niveaus van overeenstemming, nog steeds een meerderheid, maar merkbaar dicht bij een gelijkmatige splitsing. Grotere economieën liggen dicht bij of net onder het gemiddelde van de EU-27 (65 %): Polen en Spanje komen precies overeen (65%), terwijl Duitsland en Italië op 64% staan en Frankrijk op 63%. Dit suggereert dat hoewel het idee van handelsdiversificatie breed wordt gedeeld in de EU, het iets minder sterk, hoewel nog steeds zeer solide, weerklinkt in grotere, meer zelfvoorzienende economieën dan in kleinere en meer handelsafhankelijke economieën.

De steun voor samenwerking op EU-niveau bij handelsbesprekingen is het hoogst in de kleinste lidstaten en het laagst in Frankrijk

Een meerderheid is het in elke lidstaat met deze verklaring eens, hoewel het steunniveau groter is dan voor handelsdiversificatie, variërend van 54 % in Frankrijk tot 92 % in Malta en Cyprus. Malta en Cyprus (elk 92 %) en Luxemburg (90 %) liggen ruim boven de rest van de EU, gevolgd door Portugal (77 %) en Estland (76 %), grotendeels dezelfde groep kleinere economieën die ook leiden tot handelsdiversificatie. Grotere economieën clusteren weer dicht bij of onder het EU27-gemiddelde (62 %): Duitsland en Spanje komen precies overeen (62 %), Italië ligt iets onder (61 %) en Frankrijk heeft het laagste niveau van overeenstemming in de hele EU (54 %), de enige lidstaat waar de steun duidelijk onder de 60 % ligt. Polen (59%) en Tsjechië (59%) behoren ook tot de meer gereserveerde landen op

deze verklaring. Over het geheel genomen sluit het patroon nauw aan bij het patroon dat werd waargenomen voor handelsdiversificatie, waarbij kleinere, meer van handel afhankelijke economieën de sterkste bereidheid tot coördinatie op EU-niveau tonen, en grotere lidstaten, met name Frankrijk, relatief meer gereserveerde, maar nog steeds meerderheidssteun uiten.

In vergelijking met de twee verklaringen is de steun voor handelsdiversificatie (gemiddeld 65 %) over het algemeen iets hoger dan voor samenwerking op EU-niveau bij handelsbesprekingen (62 %), maar Frankrijk vertoont veruit de grootste kloof tussen de twee (63 % tegenover 54 %, een verschil van 9 punten), waardoor het het enige land is met minder dan 60 % samenwerking. Denemarken en Polen vertonen een vergelijkbaar, milder patroon, terwijl Cyprus, Zweden en Letland de tegenovergestelde richting uitgaan en iets meer instemmen met samenwerking op EU-niveau dan met diversificatie alleen. In de meeste andere lidstaten krijgen de twee verklaringen bijna identieke steunniveaus, wat suggereert dat de twee ideeën over het algemeen worden gezien als complementair in plaats van concurrerend.

Leeftijd en onderwijs zijn de meest consistente sociaal-demografische factoren achter de steun voor een meer verenigd en gediversifieerd EU-handelsbeleid

Leeftijd is de variabele die het duidelijkst gekoppeld is aan opvattingen over deze twee stellingen. Respondenten van 55 jaar en ouder zijn meer dan jongere leeftijdsgroepen voorstander van zowel samenwerking op EU-niveau bij handelsbesprekingen (68 %, tegenover 57 % bij 25-39-jarigen) als handelsdiversificatie (71 %, tegenover 59 % bij 25-39-jarigen), een kloof van 11 tot 12 punten tussen de meest gereserveerde en de meest ondersteunende leeftijdsgroepen. Het onderwijsniveau speelt een even duidelijke rol bij de samenwerking op EU-niveau: het is gestegen van 56 % onder laagopgeleiden tot 66 % onder hoogopgeleiden, hoewel deze gradiënt veel minder uitgesproken is voor handelsdiversificatie (65 % tot 69 %, zonder duidelijk patroon). De steun voor samenwerking op EU-niveau is vrijwel identiek

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

tussen mannen en vrouwen (elk 62 %), terwijl mannen iets meer geneigd zijn dan vrouwen om handelsdiversificatie te ondersteunen (67 % tegenover 64 %). Geografische verschillen zijn bescheiden, maar consistent, waarbij plattelandsbewoners iets minder ondersteunend zijn dan stadsbewoners, met name voor handelsdiversificatie (60 % tegenover 66 %).

5. Perceptie van de belangrijkste EU-uitdagingen

5.1 Perceptie van de Europeanen over de belangrijkste uitdagingen van de EU

De kosten van levensonderhoud blijven de belangrijkste zorg van de Europeanen, terwijl geopolitieke kwesties de publieke agenda blijven domineren

De kosten van levensonderhoud blijven de uitdaging die door de Europeanen het vaakst wordt genoemd als een van de belangrijkste problemen waarmee de

informatiemanipulatie (14 %) en de impact van digitale technologieën op de samenleving (8 %) worden minder vaak genoemd, maar wijzen nog steeds op een bredere reeks maatschappelijke en informatieve problemen. Deze relatief evenwichtige verdeling, die verder gaat dan de belangrijkste kwesties, illustreert de complexiteit van het beleidsklimaat waarmee de Europese Unie momenteel wordt geconfronteerd.

Vergelijking met de vorige Flash Eurobarometer van

Q1 Welke van de volgende zijn volgens u de belangrijkste uitdagingen waarmee de EU momenteel wordt geconfronteerd? (Meerdere antwoorden mogelijk, maximaal 3)

Europese Unie momenteel wordt geconfronteerd (39 %). Hoewel de economische zorgen groot zijn, gaan ze nu nauw gepaard met geopolitieke en veiligheidsgerelateerde kwesties. Ongeveer een derde van de respondenten noemt de oorlog in Oekraïne (33 %) en irreguliere migratie (32 %).

Een tweede groep van bezorgdheden verzamelt tussen een vijfde en een kwart van de Europeanen. Klimaatverandering en milieukwesties (28 %), veiligheid en defensie (24 %), criminaliteit en terrorisme (23 %), onvoldoende economische groei (22 %) en conflicten in het Midden-Oosten (21 %) krijgen allemaal relatief vergelijkbare steun, wat erop wijst dat de Europeanen van mening zijn dat de EU wordt geconfronteerd met meerdere gelijktijdige uitdagingen in plaats van te worden gedomineerd door één enkel probleem. Sociale ongelijkheden (18 %), desinformatie en

september 2025 wijst op een merkbare ontwikkeling van de bezorgdheid van het publiek. De kosten van levensonderhoud zijn prominenter geworden (+10 punten), terwijl de bezorgdheid in verband met de oorlog in Oekraïne aanzienlijk is afgenomen (14 punten). Irreguliere migratie neemt ook licht af (-6 punten), hoewel het een van de drie meest genoemde uitdagingen blijft. De perceptie van conflicten in het Midden-Oosten (+3 punten), sociale ongelijkheid (+1 punt) en de impact van digitale technologieën (+1 punt) hebben iets meer zichtbaarheid gekregen.

In de meeste landen blijven de kosten van levensonderhoud een centraal thema, maar het concurreert met andere prioriteiten, afhankelijk van de economische situatie, de geografische

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

positie en de blootstelling aan veiligheids- of migratiedruk van elk land.

De kosten van levensonderhoud zijn met name opvallend in Ierland (70%), ver boven het EU-gemiddelde, evenals in Griekenland (57%) en Kroatië (52%). Het wordt ook genoemd door relatief hoge percentages respondenten in Cyprus (46%), Malta (45%) en Roemenië (44%). In deze landen lijkt economische druk de perceptie van de burgers over de uitdagingen waarmee de Europese Unie momenteel wordt geconfronteerd, te domineren.

De kosten van levensonderhoud worden daarentegen veel minder vaak genoemd in Litouwen (24%), Tsjechië (25%) en Polen (28%). Dit kan erop wijzen dat economische zorgen worden overschaduwd door andere kwesties, met name de oorlog in Oekraïne en, meer in het algemeen, veiligheidsgerelateerde zorgen. De oorlog in Oekraïne wordt het vaakst genoemd in Litouwen (54%) en Letland (48%), gevolgd door Hongarije (46%), evenals Finland en Tsjechië (beide 45%). Dit zijn landen waar de geografische nabijheid van Rusland of Wit-Rusland, of sterkere historische en veiligheidsbanden met het conflict, de oorlog waarschijnlijk tot een onmiddellijke zorg maakt. In verschillende van deze landen gaat het belang van de oorlog in Oekraïne ook hand in hand met een grotere bezorgdheid over veiligheid en defensie: dit is met name het geval in Litouwen (47 %), Finland (38 %) en Polen (37 %). De resultaten wijzen derhalve op een duidelijke afweging in de hiërarchie van punten van zorg: in lidstaten die directer zijn blootgesteld aan de geopolitieke gevolgen van de oorlog, hebben veiligheidskwesties doorgaans voorrang op economische of milieukwesties.

In lidstaten waar de oorlog in Oekraïne minder opvallend is, neigen andere punten van zorg naar een hoger niveau in de hiërarchie. Dit is vooral zichtbaar in delen van Zuid-Europa. In Griekenland beschouwt slechts 18 % de oorlog in Oekraïne als een van de belangrijkste uitdagingen van de EU, terwijl de kosten van levensonderhoud (57 %) en irreguliere migratie (45 %) beide door veel grotere percentages respondenten worden genoemd. Spanje vertoont een vergelijkbaar patroon: de bezorgdheid over de oorlog in Oekraïne blijft onder het EU-gemiddelde (26 %), terwijl irreguliere

migratie de meest genoemde uitdaging is (46 %) en de klimaatverandering zich ook op een relatief hoog niveau bevindt (31 %). Uit deze voorbeelden blijkt dat nationale prioriteiten niet alleen een weerspiegeling zijn van één Europese agenda, maar eerder verschillende combinaties van economische, geopolitieke, milieu- en migratiegerelateerde zorgen.

Dit contrast is ook zichtbaar in de plaats die wordt gegeven aan klimaatverandering en milieukwesties. Het probleem blijft relatief prominent aanwezig in landen als Denemarken, Frankrijk, Luxemburg en Italië (elk 35 %), evenals in Spanje (31 %) en Nederland en Zweden (beide 30 %). Het wordt echter veel minder vaak genoemd in Letland (11%) en Litouwen (14%), waar de oorlog in Oekraïne tot de grootste zorgen behoort, en in Roemenië (16%), waar de kosten van levensonderhoud en desinformatie duidelijker naar voren komen. Met andere woorden, milieuzorgen blijven deel uitmaken van de Europese agenda, maar lijken minder centraal te staan in landen waar burgers meer prioriteit geven aan veiligheid of meer onmiddellijke economische druk.

Over het algemeen blijkt uit de landenresultaten dat Europeanen in grote lijnen dezelfde reeks uitdagingen identificeren, maar niet in dezelfde volgorde. De EU staat voor een gemeenschappelijke reeks uitdagingen, maar de perceptie van de burgers van hun relatieve belang blijft sterk gefilterd door de nationale omstandigheden.

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Vraag 1 Welke van de volgende zijn volgens u de belangrijkste uitdagingen waarmee de EU momenteel wordt geconfronteerd? [Meerdere antwoorden possibfe, maximaal 3]																													
	EU 27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
De kosten van levensonderhoud	39	43	41	25	32	35	46	70	57	42	40	52	43	46	41	24	41	35	45	36	43	28	41	44	43	36	37	30	
De oorlog in Oekraïne	33	30	37	45	44	35	41	27	18	26	30	33	28	24	48	54	22	46	32	37	27	40	35	41	30	37	45	38	
Irreguliere migratie	32	23	25	40	26	28	25	36	45	46	31	34	34	41	30	31	25	26	35	33	29	34	37	15	39	32	16	22	
Klimaatverandering en milieukwesties	28	27	18	21	35	25	21	31	22	31	35	23	35	22	11	14	35	31	22	30	29	20	29	16	25	19	25	30	
Veiligheids- en defensievraagstukken	24	23	18	22	31	24	33	15	20	19	23	26	21	31	31	47	32	19	28	26	18	37	24	27	21	23	38	30	
Misdaad en terrorisme	23	21	23	22	20	25	18	23	21	25	26	23	22	20	11	10	23	24	18	22	24	21	18	13	18	18	24	40	
Onvoldoende economische groei	22	25	25	20	11	24	26	10	32	17	20	26	29	21	26	16	17	26	25	11	23	13	22	26	24	28	23	16	
Con fli cts in het Midden-Oosten	21	23	25	20	29	19	14	22	21	24	22	18	24	21	16	22	17	16	15	28	15	19	26	18	23	16	17	20	
Sociale ongelijkheid	18	22	23	13	15	21	24	9	18	17	18	16	18	17	20	17	21	20	17	15	24	14	18	16	14	24	19	17	
Desinformatie en manipulatie van informatie	14	10	21	19	10	11	19	13	14	18	12	17	10	14	22	19	17	8	12	11	11	22	11	26	19	17	12	13	
Impact van digitale technologieën op de samenleving	8	9	7	8	11	8	11	9	4	7	9	12	9	13	6	7	17	7	17	10	9	9	8	9	14	13	7	8	

Sociaal-demografische verschillen blijven relatief beperkt, hoewel leeftijd consequent bepalend is voor de perceptie van de belangrijkste uitdagingen van de EU

Vergeleken met de waargenomen verschillen tussen de lidstaten blijven de sociaaldemografische verschillen relatief bescheiden. In de meeste groepen stellen de Europeanen in grote lijnen dezelfde hiërarchie van uitdagingen vast, waarbij de kosten van levensonderhoud, de oorlog in Oekraïne en irreguliere migratie consequent een van de meest genoemde kwesties zijn. Dit wijst erop dat de belangrijkste uitdagingen waarmee de Europese Unie wordt geconfronteerd, breed worden gedeeld onder de bevolking, ongeacht geslacht, onderwijsachtergrond of woonplaats.

Leeftijd komt desalniettemin naar voren als het sociaal-demografische kenmerk dat percepties het meest consequent onderscheidt. Oudere respondenten leggen meer nadruk op geopolitieke en veiligheidsgerelateerde kwesties. 55-plussers hebben aanzienlijk meer kans dan jongere Europeanen om de oorlog in Oekraïne als een van de belangrijkste uitdagingen van de EU te beschouwen (42 %, tegenover 25 % onder beide respondenten van 15-24 jaar en 25-39 jaar). Ze noemen ook vaker irreguliere migratie (38 % vs. 22

% van de 15-24-jarigen), veiligheid en defensie (28 % tegenover 20 %) en conflicten in het Midden-Oosten (24 % tegenover 18 %).

Jongere Europeanen leggen meer nadruk op maatschappelijke uitdagingen. Respondenten van 15-24 jaar maken vaker melding van sociale ongelijkheden (24 %, tegenover 16 % bij 55-plussers) en de impact van digitale technologieën op de samenleving (11 %, tegenover 6 % bij de oudste respondenten). De klimaatverandering blijft ook iets prominenter aanwezig bij oudere volwassenen en ouderen in de werkende leeftijd (32 % van de 55-plussers, tegenover 24 % van de respondenten in de leeftijd van 25-39 jaar), wat suggereert dat milieuzorgen nu veel verder reiken dan jongere generaties.

De kosten van levensonderhoud vallen op door de opmerkelijke consistentie van bezorgdheid die het genereert over de hele bevolking. Ongeveer vier op de tien respondenten noemt het ongeacht geslacht, beroep, samenstelling van het huishouden of frequentie van het gebruik van sociale media, met slechts beperkte verschillen tussen leeftijdsgroepen (variërend van 36 % onder 55-plussers tot 43 % onder 40-54-plussers). Deze brede consensus versterkt haar positie als de dominante uitdaging

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

waarmee de Europese Unie momenteel wordt geconfronteerd.

Met name respondenten die erop vertrouwen dat de EU de veiligheid en defensie versterkt, zullen de oorlog in Oekraïne, klimaatverandering en veiligheid en defensie eerder als ma of uitdagingen aanmerken. Omgekeerd leggen degenen die de EU niet vertrouwen meer nadruk op de kosten van levensonderhoud en irreguliere migratie. Dit wijst erop dat vertrouwen in de rol van de EU op het gebied van veiligheid en defensie verband houdt met verschillende percepties van de uitdagingen waarmee de Europese Unie wordt geconfronteerd.

5.2 Prioriteiten die Europeanen van de EU verwachten

Irreguliere migratie en veiligheid en defensie staan bovenaan de prioriteiten die de EU moet aanpakken, in een strak gegroepeerde rangschikking

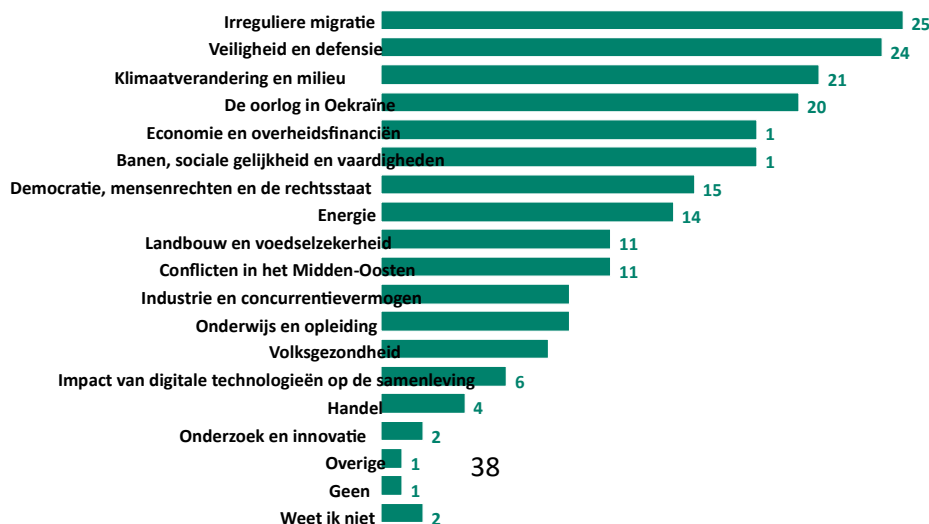
Op de vraag welke gebieden de EU als prioriteit moet behandelen, geven de Europeanen de hoogste prioriteit aan irreguliere migratie (25 %) en veiligheid en defensie (24 %). Klimaatverandering en milieu (21 %) en de oorlog in Oekraïne (20 %) volgen op de voet en bevestigen dat de belangrijkste prioriteiten die van de EU worden verwacht, interne druk, bezorgdheid over externe veiligheid en milieu-uitdagingen op lange termijn combineren.

In vergelijking met de vorige vraag over de belangrijkste uitdagingen waarmee de EU wordt geconfronteerd, is de rangschikking nauwer gegroepeerd. Geen enkele kwestie domineert duidelijk de prioriteitenlijst. Dit wijst erop dat de Europeanen niet verwachten dat de EU zich alleen op één belangrijk gebied concentreert, maar dat zij tegelijkertijd op verschillende belangrijke beleidsgebieden optreedt.

Een tweede groep prioriteiten heeft betrekking op economische en sociale kwesties. Economie en overheidsfinanciën en banen, sociale gelijkheid en vaardigheden worden beide genoemd door 18% van de respondenten, terwijl democratie, mensenrechten en de rechtsstaat volgen op 15% en energie op 14%. Uit deze resultaten blijkt dat economische en sociale zorgen belangrijk blijven, ook al zijn ze minder prominent aanwezig dan in de vorige vraag over uitdagingen. Andere gebieden

worden genoemd door kleinere aantallen Europeanen: landbouw en voedselzekerheid en conflicten in het Midden-Oosten worden beide genoemd met 11 %, gevolgd door industrie en concurrentievermogen, alsook onderwijs en opleiding (beide 9 %), volksgezondheid (8 %), de impact van digitale technologieën op de samenleving (6 %), handel (4 %) en onderzoek en innovatie (2 %). Al met al wijzen de resultaten op een brede maar geprioriteerde agenda, waarbij onmiddellijke geopolitieke en migratiekwesties lichtjes vooruitlopen op economische, institutionele en sectorale prioriteiten.

Vraag 2 Welke van de volgende gebieden zou de EU volgens u als prioriteit moeten behandelen?

De nationale prioriteiten weerspiegelen in grote lijnen de belangrijkste uitdagingen die in elk land zijn vastgesteld, maar met enkele verschillen in nadruk

Irreguliere migratie is de meest genoemde EU-prioriteit in Spanje (3 %), Cyprus (34%) en Griekenland (33%), en bereikt ook hoge niveaus in Cezhie en Ierland (beide 32%), Nederland (31%) en Portugal (30%). Dit weerspiegelt het sterke belang van migratie in verschillende zuidelijke lidstaten, waar de kwestie al werd aangemerkt als een van de belangrijkste uitdagingen voor de EU.

Veiligheid en defensie zijn, samen met de oorlog in Oekraïne, bijzonder prominent aanwezig in landen in het oosten en noorden van de Unie. Veiligheid en defensie worden het vaakst genoemd in Litouwen (40%), Finland (38%) en Polen (37%), gevolgd door Denemarken en Estland (beide 33%) en Zweden (32%). De oorlog in Oekraïne is ook bijzonder opvallend in Litouwen (40%), evenals in Denemarken, Letland en Finland (alle 31%) en Estland en Zweden (beide 28%). Net als in de vorige vraag suggereert dit patroon dat de geografische nabijheid van Rusland of Wit-Rusland, en een grotere blootstelling aan de geopolitieke gevolgen van de oorlog, veiligheidsgerelateerde kwesties onmiddellijker maakt.

Het verband met de vorige vraag is minder direct voor economische zorgen, aangezien de kosten van levensonderhoud als zodanig niet in de lijst van EU-prioriteiten zijn opgenomen.

In plaats daarvan worden economische verwachtingen uitgedrukt door middel van gebieden zoals economie en overheidsfinanciën of banen, sociale gelijkheid en vaardigheden. Griekenland onderscheidt zich in dit opzicht, met economie en overheidsfinanciën die door 32% van de respondenten worden genoemd, terwijl deze prioriteit ook relatief hoge niveaus bereikt in Cyprus (29%). Banen, sociale gelijkheid en vaardigheden worden vaker genoemd in Slowakije (26%), Letland (25%), Bulgarije (24%) en Italië (23%). Dit wijst erop dat in landen waar de economische bezorgdheid bijzonder zichtbaar is, de verwachtingen ten aanzien van de EU niet in één punt zijn geconcentreerd,

maar over verschillende economische en sociale beleidsterreinen zijn verspreid.

Klimaatverandering en milieu volgen een ander patroon. Het wordt het vaakst genoemd in Frankrijk (27%), Italië (26%) en Denemarken (25%), en bereikt ook relatief hoge niveaus in Malta en Zweden (beide 24%), evenals Ierland en Portugal (beide 23%). Deze resultaten komen in grote lijnen overeen met de vorige vraag: klimaatverandering en milieu worden veel minder vaak genoemd in Letland (7%), Litouwen en Roemenië (beide 10%) en Slowakije (11%). Wat de perceptie van de belangrijkste uitdagingen van de EU betreft, lijken milieuprioriteiten minder centraal te staan in landen waar veiligheidsproblemen, de oorlog in Oekraïne of meer onmiddellijke economische druk meer ruimte innemen. Over het algemeen laten de landenresultaten een sterke continuïteit zien tussen de uitdagingen die Europeanen in kaart brengen en de gebieden die zij willen dat de EU aanpakt.

Leeftijd structureert de verwachtingen ten aanzien van EU-maatregelen duidelijker dan andere sociaal-demografische variabelen.

Oudere respondenten hebben meer kans om prioriteit te geven aan beveiligingsgerelateerde kwesties. Van de 55-plussers wordt irreguliere migratie met 31 % genoemd, veiligheid en defensie met 29 % en de oorlog in Oekraïne met 27 %. Bij de respondenten van 15-24 jaar daarentegen zijn deze cijfers lager: respectievelijk 16 %, 18 % en 13 %. Dit weerspiegelt de vorige vraag, waarin oudere respondenten de oorlog in Oekraïne, irreguliere migratie en veiligheid en defensie ook eerder als grote uitdagingen voor de EU beschouwden. Jongere Europeanen daarentegen hechten relatief meer belang aan sociale en institutionele prioriteiten. Respondenten van 15-24 jaar noemen vaker dan 55-plussers banen, sociale gelijkheid en vaardigheden (23 % tegenover 14 %), economie en overheidsfinanciën (21 % tegenover 16 %), onderwijs en opleiding (15 % tegenover 6 %) en democratie, mensenrechten en de rechtsstaat (19 % tegenover 15 %).

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Klimaatverandering en milieu volgen geen eenvoudig generatiepatroon. Het wordt genoemd door 21% van de 15-24-jarigen, daalt tot 15% bij respondenten van 25-39 jaar en stijgt tot 25% bij mensen van 55 jaar en ouder. Dit bevestigt dat milieuoverwegingen niet beperkt blijven tot jongere generaties en dat zij voor alle leeftijdsgroepen deel blijven uitmaken van de prioritaire agenda van de EU, zij het met uiteenlopende intensiteit.

Attitudinale verschillen zijn beter zichtbaar. Respondenten die de EU vertrouwen om de veiligheid en defensie te versterken, hebben meer kans dan degenen die de EU niet vertrouwen om prioriteit te geven aan veiligheid en defensie (26 % tegenover 22 %), de oorlog in Oekraïne (23 % tegenover 16 %) en klimaatverandering en milieu (23 % tegenover 17 %). Omgekeerd zullen degenen die de EU niet vertrouwen om de veiligheid en defensie te versterken, aanzienlijk vaker prioriteit geven aan irreguliere migratie (33 % tegenover 20 %). Uit deze resultaten blijkt dat een bredere houding ten opzichte van de EU gepaard gaat met verschillende verwachtingen ten aanzien van wat de Europese Unie prioriteit moet geven, zelfs wanneer de algemene hiërarchie van punten van zorg relatief stabiel blijft.

6. Veiligheid en defensie van de EU

6.1 Gepercipieerde bedreiging van de nationale veiligheid en steun voor de autonomie van de EU op defensiegebied

Europeanen voelen zich minder direct bedreigd dan begin 2026, maar zijn nog steeds sterk voorstander van een autonome Europese defensie

Gezien de huidige internationale context is een klein aantal Europeanen het erover eens dat de veiligheid van hun land wordt bedreigd (52%), waaronder 19% die het er volledig mee eens zijn en 33% die het er meestal mee eens zijn. Dit gevoel van onveiligheid is echter sterk afgenomen ten opzichte van januari 2026, met een daling van 16 procentpunten.

Deze daling vertaalt zich niet in een zwakkere ondersteuning van de defensiecapaciteit op EU-niveau. Integendeel, meer dan twee derde van de Europeanen is het ermee eens dat de EU haar

een grote meerderheid nog steeds voorstander van de versterking van de autonome defensiecapaciteit van de EU. Dit sluit aan bij de prioriteiten die in het vorige deel zijn vastgesteld, waarbij veiligheid en defensie tot de topgebieden behoren die de Europeanen van de EU verwachten.

Het gevoel van dreiging blijft ongelijk verdeeld over de lidstaten, terwijl de steun voor autonome EU-defensie breed wordt gedeeld

Uit de resultaten op nationaal niveau blijkt dat de perceptie van bedreigingen voor de nationale veiligheid in de EU aanzienlijk verschilt. Cyprus (74%), gevolgd door Malta (66%), Litouwen (65%), Luxemburg (64%), Estland (62%) en Denemarken (61%). Relatief hoge niveaus worden ook opgetekend in Griekenland (59%), Roemenië (58%), Duitsland (57%), Frankrijk en Polen (beide 56%). Daarentegen is de dreigingsperceptie aanzienlijk lager in Slovenië (32%), Kroatië (39%), Oostenrijk (42%), Hongarije (43%), België en Bulgarije (beide

Q7 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken ?

vermogen moet versterken om zich autonoom te verdedigen tegen potentiële externe bedreigingen (6 %), waaronder 32 % die het er volledig mee eens is. Dit suggereert dat steun voor een sterkere Europese defensie niet alleen een reactie is op een onmiddellijk gevoel van nationale onveiligheid, maar ook een bredere verwachting weerspiegelt dat de EU zichzelf moet kunnen beschermen in een onzekerder internationale omgeving.

Het contrast tussen de twee resultaten is belangrijk. Hoewel minder Europeanen nu het gevoel hebben dat hun eigen land rechtstreeks wordt bedreigd, is

44%), Italië (45%) en Slowakije (47%). In deze landen is minder dan de helft van de respondenten het ermee eens dat de veiligheid van hun land wordt bedreigd.

De daling van het dreigingsgevoel ten opzichte van januari 2026 is in de meeste lidstaten zichtbaar. In verschillende landen is de daling bijzonder uitgesproken, met name in Nederland (-25 punten), Frankrijk (-24 punten), België (-21 punten), Italië (-19 punten), alsook in Duitsland en Zweden (beide -18 punten). Dit wijst erop dat de scherpe daling op EU-niveau niet wordt veroorzaakt door een klein

Flash Eurobarometer

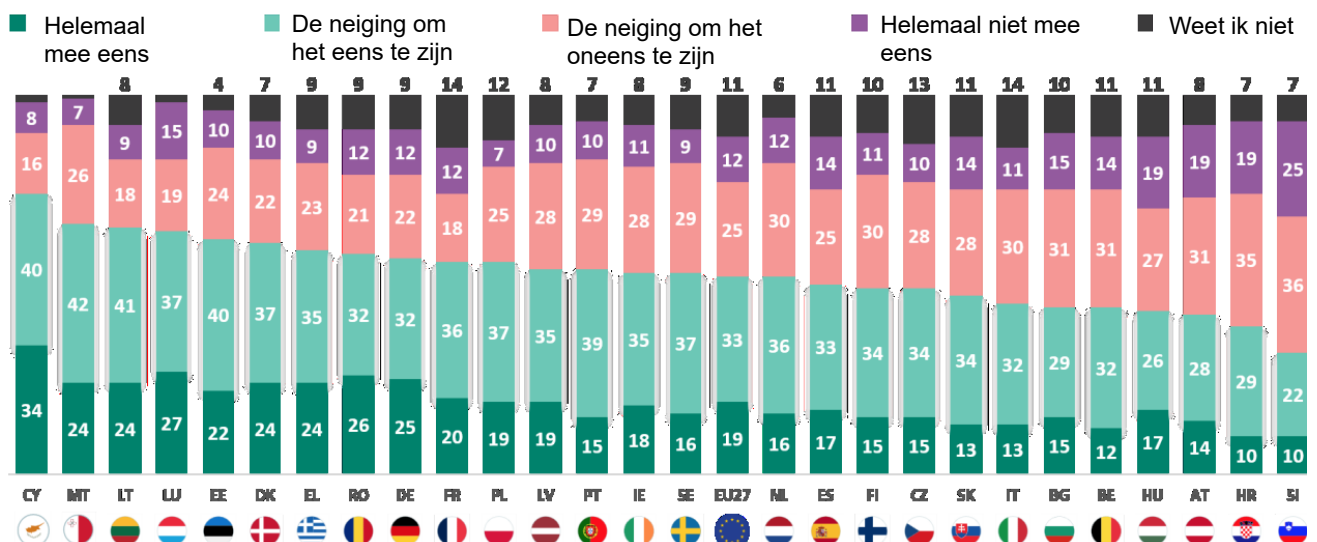
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

aantal landen, maar een bredere versoepeling van de waargenomen onveiligheid in de hele Europese Unie weerspiegelt. De daling is echter niet uniform: het gevoel van dreiging blijft in Cyprus vrijwel stabiel (-1 punt) en neemt zelfs toe in Luxemburg (9 punten) en Malta (6 punten), wat bevestigt dat de nationale context de veiligheidsperceptie blijft bepalen.

De steun voor de versterking van de autonome defensiecapaciteit van de EU is veel homogener. Een meerderheid is het met deze stelling eens in elke lidstaat, variërend van 62 % in Italië tot 92 % in Malta. De hoogste niveaus worden waargenomen in Malta (92%), Luxemburg (91%) en Cyprus (88%), gevolgd door Denemarken (80%), Estland (79%), Portugal (78%) en Litouwen (77%). Zelfs in de landen waar de steun het laagst is, blijft deze duidelijk gebaseerd op de meerderheid, zoals Italië (62%), Polen (65%), Oostenrijk en Slovenië (beide 66%) en Bulgarije en Zweden (beide 67%). Hieruit blijkt dat, hoewel de Europeanen verschillen in de mate waarin zij zich rechtstreeks bedreigd voelen, steun voor de versterking van de defensiecapaciteit van de EU een gemeenschappelijk standpunt is in de hele Europese Unie.

Q7 In hoeverre bent u het, gezien de huidige internationale context, eens of oneens met de volgende stellingen?

De veiligheid van (ons land) wordt bedreigd

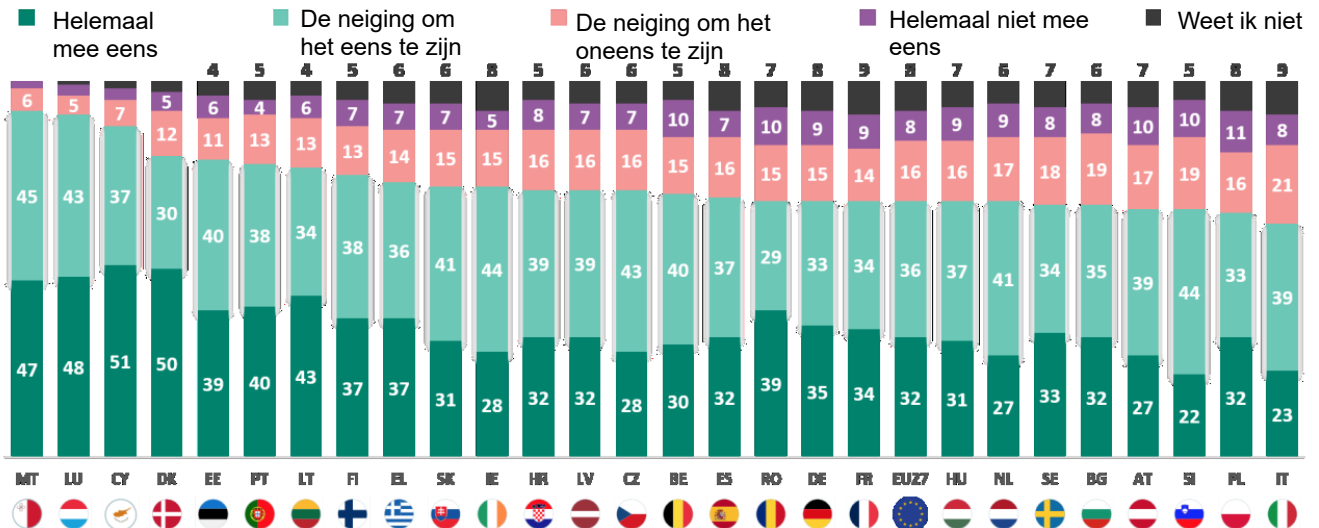

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Q7 In hoeverre bent u het, gezien de huidige internationale context, eens of oneens met de volgende stellingen?

De EU moet haar vermogen versterken om zich autonoom te verdedigen tegen potentiële externe dreigingen

om meer gewicht te geven aan geopolitieke en veiligheidsgerelateerde kwesties.

Sociaaldemografische verschillen zijn beperkt voor vermeende dreiging, maar meer zichtbaar voor steun voor autonome EU-defensie. Sociaaldemografische verschillen in de perceptie dat iemands land wordt bedreigd, blijven relatief beperkt. In tegenstelling tot de vorige vragen over de belangrijkste uitdagingen en prioriteiten van de EU, structureert leeftijd de antwoorden niet sterk. Overeenstemming dat de nationale veiligheid wordt bedreigd, bedraagt 54 % van de 15-24- en 25-39-jarigen, 50 % van de 40-54-jarigen en 53 % van de 55-plussers. Dit suggereert dat, wanneer burgers rechtstreeks wordt gevraagd naar de veiligheid van hun eigen land, het gevoel van bedreiging relatief breed wordt gedeeld over generaties. De genderverschillen zijn ook bescheiden, hoewel vrouwen (54 %) iets vaker dan mannen (51 %) het erover eens zijn dat de veiligheid van hun land wordt bedreigd.

De steun voor de versterking van de autonome defensiecapaciteit van de EU laat duidelijker sociaal-demografische patronen zien. Dit percentage is hoger onder de respondenten van 55 jaar en ouder (74%) dan onder de respondenten van 15-24 jaar (63%), 25-39 jaar (62%) en 40-54 jaar (65%). Dit weerspiegelt deels de eerdere bevindingen waaruit blijkt dat oudere respondenten de neiging hebben

De grootste verschillen zijn attitudinaal. Respondenten die erop vertrouwen dat de EU de veiligheid en defensie versterkt, zullen veel vaker een autonome EU-defensiecapaciteit ondersteunen dan respondenten die de EU op dit gebied niet vertrouwen (75 % tegenover 59 %). Een soortgelijke kloof wordt waargenomen tussen degenen die tevreden en ontevreden zijn over de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU (77 % tegenover 61 %). Uit deze resultaten blijkt dat steun voor autonome EU-defensie nauw verband houdt met een groter vertrouwen in het vermogen van de EU om doeltreffend op te treden. Zelfs onder meer sceptische groepen blijft de steun echter gebaseerd op de meerderheid, wat bevestigt dat het versterken van de defensiecapaciteit van de EU een algemeen gedeelde verwachting is onder de Europese bevolking.

6.2 Vertrouwen in de EU om veiligheid en defensie te versterken

Een meerderheid van de Europeanen vertrouwt op de EU om de veiligheid en defensie te versterken, hoewel het vertrouwen gematigder is dan steun voor autonome EU-defensie

Een meerderheid van de Europeanen vertrouwt erop dat de Europese Unie de veiligheid en defensie in Europa versterkt en haar belangen beschermt (56%), waaronder 12 % die haar volledig vertrouwt en 44 % die haar gewoonlijk vertrouwt. In vergelijking met januari 2026 is het vertrouwen in de EU om de veiligheid en defensie te versterken met vier procentpunten toegenomen, terwijl het aandeel dat er helemaal geen vertrouwen in heeft, is afgenomen. De resultaten wijzen derhalve op een bescheiden maar duidelijke verbetering van het vertrouwen in het vermogen van de EU om op te treden op het gebied van veiligheid en defensie.

Dit resultaat moet naast de vorige vraag worden gelezen. Hoewel meer dan twee derde van de Europeanen het ermee eens is dat de EU haar vermogen om zich autonoom te verdedigen tegen potentiële externe dreigingen moet versterken, vertrouwt een kleinere meerderheid erop dat de EU de veiligheid en defensie in de praktijk zal versterken. Deze lacune wijst erop dat de steun voor het beginsel van een sterkere Europese defensie ruimer is dan het vertrouwen in het vermogen van de EU om deze te verwezenlijken. Niettemin bevestigt het feit dat het vertrouwen in handen is

van een meerderheid en sinds januari 2026 is toegenomen, dat de EU door veel burgers wordt gezien als een relevante speler op het gebied van veiligheid en defensie.

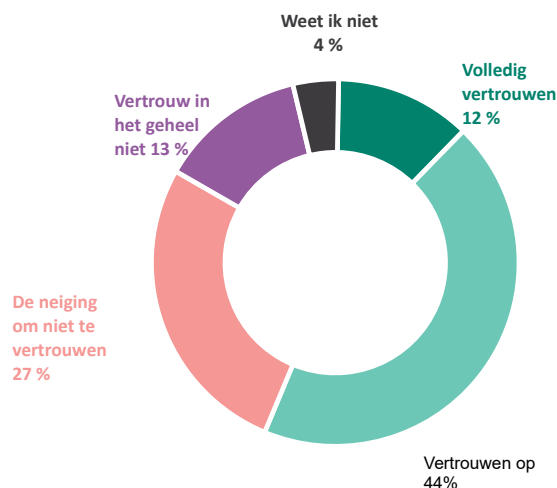
Het vertrouwen in de EU op het gebied van veiligheid en defensie is het grootst in Malta en Luxemburg en het kleinst in een aantal van de grootste lidstaten

Het vertrouwen in de EU om de veiligheid en defensie te versterken verschilt aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat. Het bereikt het hoogste niveau in Malta (91%) en Luxemburg (88%), gevolgd door Cyprus (76%), Portugal, Denemarken en Litouwen (alle 75%) en Estland (72%). In deze landen ligt het vertrouwen in het vermogen van de EU om burgers te beschermen aanzienlijk boven het EU-gemiddelde.

Aan de andere kant van de schaal is het vertrouwen het laagst in Griekenland en Tsjechië (beide 47%). Het is ook relatief laag in Duitsland en Italië (beide 50%), Slowakije en Bulgarije (beide 52%), evenals Frankrijk en Oostenrijk (beide 53%). Dit bevestigt dat het vertrouwen in de rol van de EU op het gebied van veiligheid en defensie in een aantal grote lidstaten, met name Duitsland, Italië en Frankrijk, weliswaar in bijna alle lidstaten bij meerderheid of bijna bij meerderheid berust, maar beperkter is.

Het landenpatroon overlapt slechts gedeeltelijk met het in het vorige punt beschreven gevoel van nationale dreiging. In Itouwen en Estland gaat een hoog niveau van vertrouwen in de EU gepaard met een sterke perceptie van veiligheidsrisico's, wat

Q8 In hoeverre vertrouwt u erop dat de Europese Unie de veiligheid en defensie in Europa versterkt en haar burgers beter beschermt?

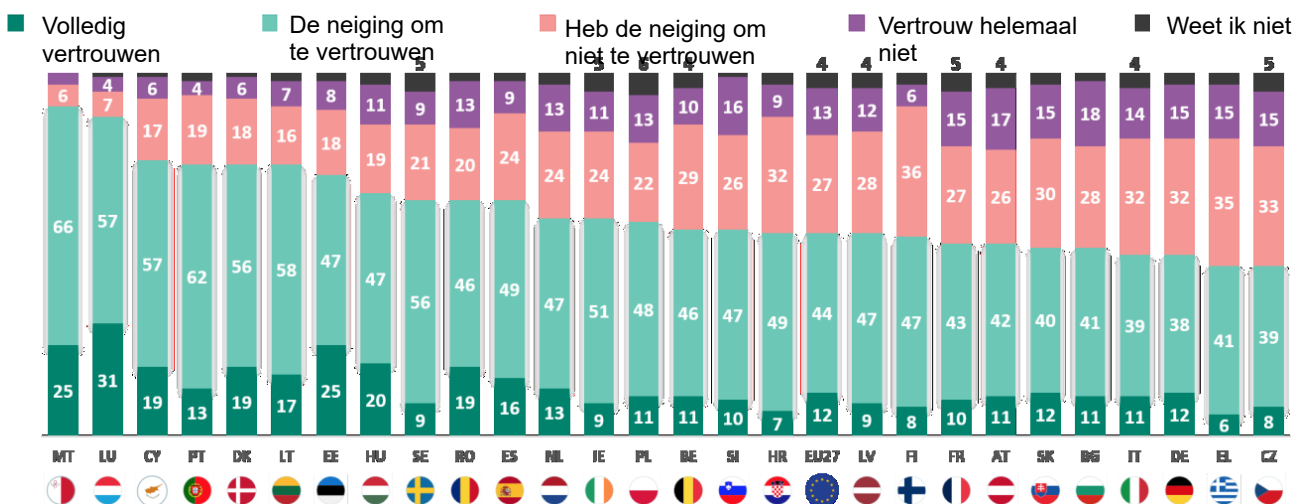
Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

erop wijst dat landen die meer zijn blootgesteld aan de geopolitieke gevolgen van de oorlog in Oekraïne ook meer vertrouwen kunnen stellen in defensiemaatregelen op EU-niveau. Dit is echter niet systematisch. Sommige landen met een relatief hoge dreiging, zoals Frankrijk of Duitsland, hebben op dit gebied een gematigder vertrouwen in de EU. Dit wijst erop dat het vertrouwen in de rol van de EU op het gebied van veiligheid en defensie niet alleen wordt gevormd door blootstelling aan externe bedreigingen, maar ook door een bredere nationale houding ten aanzien van het vermogen van de EU om doeltreffend op te treden.

In vergelijking met januari 2026 is het vertrouwen in de meeste lidstaten toegenomen, zij het in verschillende mate. De sterkste stijgingen worden waargenomen in Malta (24 punten), Frankrijk (13 punten), Luxemburg (12 punten), Oostenrijk (10 punten) en Slovenië (9 punten). Het vertrouwen is ook merkbaar toegenomen in Bulgarije en Hongarije (beide 8 punten), Denemarken en Griekenland (beide 7 punten) en België (zes punten). De algemene toename van het vertrouwen is wijdverbreid, maar ongelijk verdeeld over de Europese Unie.

Q8 In hoeverre vertrouwt u erop dat de Europese Unie de veiligheid en defensie in Europa versterkt en haar burgers beter beschermt?

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Het vertrouwen in de EU op het gebied van veiligheid en defensie is groter bij jongere respondenten en bij respondenten met een groter vertrouwen in de EU

Leeftijd is een van de duidelijkste scheidslijnen. Het vertrouwen in de EU om de veiligheid en defensie te versterken is het grootst onder de respondenten tussen 15 en 24 jaar (65 %) en blijft boven het EU-gemiddelde (56 %) onder de respondenten tussen 25 en 39 jaar (59 %). Het is lager onder respondenten van 40-54 jaar (53%) en 55-plussers (55%).

Dit leeftijds patroon is opmerkelijk omdat oudere respondenten over het algemeen meer geneigd zijn veiligheidsgerelateerde kwesties als uitdagingen of prioriteiten voor de EU aan te merken. Jongere respondenten lijken zich minder direct betrokken te voelen bij veiligheidsdreigingen, maar meer geneigd de EU te vertrouwen om op dit gebied op te treden. Dit wijst op een onderscheid tussen de perceptie van dreiging, die bij oudere respondenten doorgaans sterker is, en het vertrouwen in het optreden van de EU, dat bij jongere Europeanen sterker is.

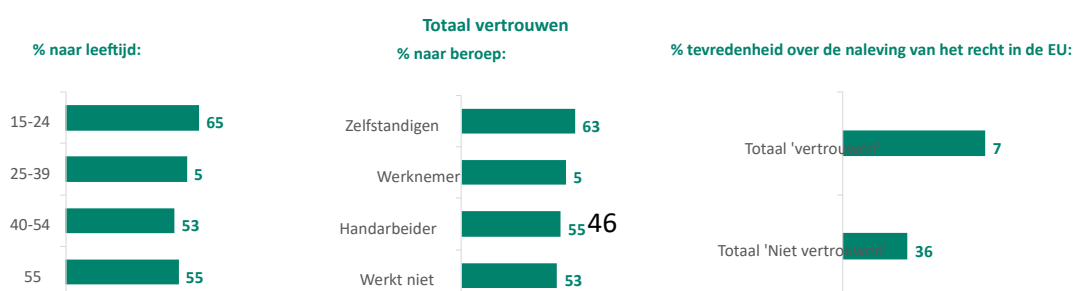
De genderverschillen zijn beperkt, hoewel mannen (58%) iets meer geneigd zijn dan vrouwen (55%) om de EU op dit gebied te vertrouwen. Het vertrouwen is ook hoger onder respondenten met tertiair onderwijs (61 %) dan onder respondenten met hoger secundair of postsecundair niet-tertiair onderwijs (54 %) of lagere onderwijsniveaus (55 %).

De grootste verschillen zijn attitudinaal. Respondenten die tevreden zijn met de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU (79%) hebben veel meer vertrouwen in de EU om de veiligheid en defensie te

versterken dan respondenten die ontevreden zijn (36%). Dit bevestigt dat vertrouwen in de rol van de EU op het gebied van veiligheid en defensie nauw verband houdt met een breder vertrouwen in de werking van de Europese Unie.

Het vertrouwen in de EU op het gebied van defensie is aanzienlijk groter onder personen jonger dan 25 jaar (65%)

Q8 In hoeverre vertrouwt u erop dat de Europese Unie de veiligheid en defensie in Europa versterkt en haar burgers beter beschermt?

7. Technische specificaties

Tussen 19 en 24 juni 2026 heeft demoscopie deze Flash Eurobarometer 584 uitgevoerd op verzoek van de Europese Commissie, directoraat-generaal Communicatie (eenheid “Public Opinion and Citizens Engagement” van DG COMM). Het is een enquête die wordt gecoördineerd door het directoraat-generaal Communicatie (eenheid Publieke Opinie en Betrokkenheid van de burger van DG COMM).

Deze Flash Eurobarometer bestrijkt de algemene bevolking van 15 jaar en ouder in alle 27 EU-lidstaten. Deze doelgroep komt overeen met het grote publiek zoals gedefinieerd in het kadercontract van Flash Eurobarometer. In totaal werden 25.904 interviews afgerond via Computer Assisted Web Interviewing (CAWI).

Het steekproefontwerp volgt de standaardspecificaties van het raamcontract, met 1 000 interviews in grotere lidstaten en 500 interviews in kleinere lidstaten (LU, CY, MT).

Aantal interviews per land

EU	EU	25904	LV	Letland	1010
BE	België	1039	LT	Litouwen	1005
BG	Bulgarije	1007	LU	Luxemburg	506
CZ	Tsjechië	1016	HU	Hongarije	1030
DK	Denemarken	1015	MT	Malta	512
DE	Duitsland	1008	NL	Nederland	1024
EE	Estland	1005	AT	Oostenrijk	1017
IE	Republiek Ierland	1036	PL	Polen	1024
EL	Griekenland	1008	PT	Portugal	1005
ES	Spanje	1005	RO	Roemenië	1014
FR	Frankrijk	1005	SI	Slovenië	1016
HR	Kroatië	1031	SK	Slowakije	1003
IT	Italië	1009	FI	Finland	1024
CY	Cyprus	521	SE	Zweden	1009

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Foutmarge

De resultaten van de enquête zijn onderworpen aan bemonsteringstoleranties. De “foutmarge” kwantificeert de onzekerheid over (of het vertrouwen in) een enquêteresultaat. In het algemeen geldt dat hoe meer interviews worden afgenomen (steekproefgrootte), hoe kleiner de foutenmarge is. Een steekproef van 500 zal een foutenmarge van niet meer dan 4,4 procentpunten opleveren en een steekproef van 1 000 zal een foutenmarge van niet meer dan 3,1 procentpunten opleveren.

(tabel uit een ander Eurobarometer-verslag)

Statistische marges als gevolg van het steekproefproces

(bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)

de diverse steekproefgrootten zijn in rijen

diverse waargenomen resultaten staan in kolommen

	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N=50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N=50
N=500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N=500
N=1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N=1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N=2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N=2000

8. Questionnaire

Gespreksmodus: Online (CAWI)

Doelpopulatie: Publiek in het algemeen, 15+

Dekking: 27 EU-lidstaten

Veldwerkdata: 19 tot en met 24 juni 2026

Steekproefgrootte: 25904 interviews (ongeveer 1000 in grotere landen en 500 in kleinere landen)

Bestreken sociaaldemografische vraagstukken: leeftijd, geslacht, onderwijs, beroep, regio, verstedelijking, samenstelling van het huishouden en financiële moeilijkheden.

De EU: sterke punten, uitdagingen en prioriteiten

Q1 : Wat zijn volgens u de belangrijkste uitdagingen waarmee de EU momenteel wordt geconfronteerd? Selecteer maximaal drie antwoorden.

(RANDOMISE 1-11 – MAX. 3 ANTWOORDEN)

Sociale ongelijkheid 1

Onvoldoende economische groei 2

Kosten van levensonderhoud 3

De oorlog in Oekraïne 4

Conflicten in het Midden-Oosten (M) 5

Klimaatverandering en milieukwesties 6

Irreguliere migratie 7

Misdaad en terrorisme 8

Impact van digitale technologieën op de samenleving 9

Desinformatie en manipulatie van informatie 10

Veiligheids- en defensievraagstukken 11

Overige 12

Geen 13

Weet ik niet 998

Q2 Welke van de volgende gebieden moet de EU volgens u prioritair aanpakken? Selecteer maximaal drie antwoorden.

(RANDOMISE 1-17 – MAX 3 ANTWOORDEN)

Irreguliere migratie 1

De oorlog in Oekraïne 2

Veiligheid en defensie 3

Economie en overheidsfinanciën 4

Industrie en concurrentievermogen 5

Landbouw en voedselzekerheid 6

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Klimaatverandering en milieu 7
Onderwijs en opleiding 8
Banen, sociale gelijkheid en vaardigheden 9
Energie 10
Handel 11
Onderzoek en innovatie 12
Volksgezondheid 13
Impact van digitale technologieën op de samenleving (N) 14
Democratie, mensenrechten en de rechtsstaat 15
Conflicten in het Midden-Oosten (N) 16
Overige 17
Geen 18
Weet ik niet 998

Democratie en rechtsstaat in de EU

Q3 Welke van de volgende elementen zijn volgens u de belangrijkste elementen van een democratische samenleving?

(RANDOMISE 1-10 – MAX 3 ANTWOORDEN)

Vrije en eerlijke verkiezingen 1
Vrijheid van meningsuiting 2
Vrijheid en onafhankelijkheid van de media 3
Eerbiediging van de rechtsstaat en bescherming van de grondrechten 4
Een onafhankelijk rechtssysteem 5
Burgers kunnen deelnemen aan het publieke debat en de besluitvorming 6
Transparantie en verantwoordingsplicht van politieke leiders 7
Eerbiediging van de rechten van minderheden 8
Corruptiebestrijding 9
Een sterke oppositie die de regering kan bekritiseren 10
Overige 11
Geen van deze 12
Weet ik niet 13

Q4 Overal, hoe tevreden of ontevreden bent u met het respect voor de rechtsstaat in...

(Alleen één antwoord)

		Ze er tevreden	Eerder tevreden	Eerder ontevreden	Ze er ontevreden	Weet ik niet
1	(Ons land)	1	2	3	4	998
2	De EU	1	2	3	4	998

Vraag 5: Vertel me voor elk van de volgende acties of u denkt dat het effectief is of niet in het beïnvloeden van politieke besluitvorming op EU-niveau na verkiezingen?

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

(RANDOMISE – EEN ANTWOORD PER LINE)

		Zeer effectief	Redelijk effectief	Niet effectief	ergHelemaal niet effectief	Weet ik niet
1	Lid zijn van een vereniging of een niet-gouvernementele organisatie	1	2	3	4	998
2	Neem deel aan een Europees burgerinitiatief (een verzoek dat is ondertekend door ten minste één miljoen burgers in ten minste zeven lidstaten en waarin de Europese Commissie wordt verzocht nieuwe wetten voor te stellen op gebieden waarop de Commissie bevoegd is om op te treden) of een Europees burgerpanel (een willekeurig geselecteerde burgervergadering op EU-niveau die samenwerkt aan beleidsaanbevelingen)					
3	Deelnemen aan politieke bewegingen partijen of vakbonden					
4	Boycot of koop bepaalde producten om politieke, ethische of milieuredenen					
5	Deelnemen aan een demonstratie of een protest					

Onafhankelijkheid en handel

Q6 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

(ROTAAT – EEN ANTWOORD PER LINE)

		Helemaal eens	meeDe neiging om hetDe neiging om hetHelemaal eens te zijnoneens te zijnmee eens	nietWeet ik niet	
1	De lidstaten kunnen betere1 resultaten bereiken bij handelsbesprekingen door op EU-niveau samen te werken	2	3	4	998
2	De EU moet haar1 economische onafhankelijkheid versterken door haar handelsbetrekkingen te diversifiëren	2	3	4	998

Defence, met inbegrip van de toekomstige veiligheidsstrategie

V 7 In hoeverre bent u het, gezien de huidige internationale context, eens of oneens met de volgende stellingen?

(ROTAAT – EEN ANTWOORD PER LINE)

		Helemaal eens	De neiging om het eens te zijn	De neiging om het oneens te zijn	Helemaal mee eens	niet Weet ik niet
1	De veiligheid van (ons land) wordt bedreigd	1	2	3	4	998
2	De EU moet haar vermogen versterken om zich autonoom te verdedigen tegen potentiële externe dreigingen (N)	1	2	3	4	998

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Q8 In hoeverre vertrouwt u erop dat de Europese Unie de veiligheid en defensie in Europa zal versterken en haar belangen zal beschermen?

(Alleen één antwoord)

Volledig vertrouwen	1
De neiging om te vertrouwen	2
Heb de neiging om niet te vertrouwen	3
Vertrouw helemaal niet	4
Weet ik niet	4

Energiecrisis

Q9 Wat kan de EU volgens u helpen om af te stappen van fossiele brandstoffen?

(Eerst is exclusief - en vervolgens -meerdere -RANDOMISE)

Grotere elektrificatie	1
Vermindering van het energieverbruik door energie-efficiëntiemaatregelen	2
Bevordering van lokale acties zoals energiegemeenschappen	3
Ontwikkeling van meer capaciteit voor hernieuwbare energie door bijvoorbeeld nieuwe windmolenparken en zonneparken	4
Investeren in nucleaire oplossingen	5
Overige	6
Weet ik niet	998

1. Ten eerste?

2. En toen?

Q10 W heeft u, indien van toepassing, de volgende maatregelen genomen naar aanleiding van de stijging van de energieprijzen na het begin van de oorlog in Iran (eind februari 2026) om uw energieverbruik te verminderen en uw energieverbruik actiever te beheren? Je hebt...

(MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK - GEEN EN DK ZIJN EXCLUSIEF - VERKLARING)

Verminderd gebruik van verwarming of koeling	1
Vermindering van het totale elektriciteitsverbruik	2
Verbeterde isolatie of energieprestaties van uw huis	3
Investeren in energiezuinigere apparaten	4
Houd uw energieverbruik nauwlettender in de gaten	5
Uw energieleverancier of contract vergelijken of wijzigen	6
Gebruikte slimme tools of apps om het energieverbruik te beheren	7

Flash Eurobarometer

Uitdagingen en prioriteiten van de EU

Aangepast energieverbruik om te profiteren van lagere prijzen of verminderd verbruik op uren met hogere prijzen (bijvoorbeeld 's ochtends, 's avonds)	8
Geïnstalleerd of overwogen om oplossingen voor hernieuwbare energie te installeren (bv. zonnepanelen)	9
Lid worden van een energiegemeenschap	10
Veranderde uw transportgewoonten om het energieverbruik te verminderen	11
Overige	12
Geen	13
Weet ik niet	998

Sociale media

V 11 Hoe bezorgd bent u over de volgende risico's waarmee kinderen op sociale media worden geconfronteerd?

(Alleen één antwoord - Randomisme)

	Zeer bezorgd	Enigszins bezorgd	Niet erg bezorgd	Helemaal niet betrokken	Weet ik niet
1 Blootstelling aan schadelijke inhoud (bv. geweld, zelfbeschadiging, extremisme, schadelijk gezondheids- of cosmetisch advies)	1	2	3	4	998
2 Online grooming of seksuele uitbuiting	1	2	3	4	998
3 Cyberpesten of intimidatie	1	2	3	4	998
4 Verslavend ontwerp	1	2	3	4	998
5 Gegevensprivacyrisico's (bv. het verzamelen van persoonsgegevens van kinderen)	1	2	3	4	998
6 Werving voor illegale activiteiten	1	2	3	4	998

Q12 De wet inzake digitale diensten (DSA) vereist dat onlineplatforms kinderen beter beschermen tegen schade, die bijvoorbeeld kan voortvloeien uit cyberpesten, verzorging, blootstelling aan gewelddadig extremistisch materiaal, verslavend ontwerp of zogenaamde konijnengaatjes. Welke van de volgende maatregelen zou de EU volgens u moeten nemen om de bescherming van kinderen online verder te versterken?

(Alleen één antwoord)

Regels op EU-niveau vaststellen die aanbieders van sociale media verbieden hun diensten aan te bieden aan kinderen jonger dan een bepaalde leeftijd	1
Regels op EU-niveau vaststellen die aanbieders van sociale media verplichten het aanbieden van toegang tot bepaalde onveilige sociale media aan kinderen jonger dan een bepaalde leeftijd uit te stellen	2
Meer middelen uittrekken voor rechtshandhaving	3
Laat het aan ouders en scholen over om de onlineveiligheid van kinderen te beheren zonder aanvullende maatregelen op EU-niveau	4
Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig	5
Weet ik niet	998

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

VRAGEN OVER DE DISINFORMATIE

Q 13 In de afgelopen zeven dagen, hoe vaak bent u online informatie tegengekomen dat u ...

(Eén antwoord per lijn)

	Dagelijks of bijna elke dag	Meerdere keren per week	Minder vaak	Nooit	Weet ik niet
1 We wisten niet zeker of het betrouwbaar was.	1	2	3	4	998
2 Vermoedelijk vals of misleidend	1	2	3	4	998
3 Vermoedelijk onderdeel geweest van een poging van een vreemd land of organisatie om uw mening te beïnvloeden	1	2	3	4	998

VRAAG ALLE

V14 Wanneer u online informatie tegenkomt waarvan u denkt dat deze onjuist of misleidend is, wat doet u dan gewoonlijk?

(MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK – RANDOMISE 1-5)

Negeer het	1
Controleer het door te vergelijken met andere bronnen	2
Meld het aan het platform of de website	3
Bespreek het met vrienden/familie	4
Deel het online	5
Weet ik niet	998

VRAAG ALLE

V 15 Wat moet prioriteit worden gegeven aan de volgende maatregelen, indien van toepassing, om de negatieve gevolgen van onjuiste of misleidende online-informatie te verminderen?

(MAX. 2 ANTWOORDEN – NONE EN DK ZIJN EXCLUSIEF – RANDOMISE 1-6)

Strengere regels voor online- en socialemediaplatforms	1
Meer onderwijs en mediageletterdheid voor burgers	2
Meer onafhankelijke factchecking van online-inhoud	3
Strengere sancties tegen illegale online-inhoud en -activiteiten	4
Duidelijke etikettering van door AI gegenereerde of gemanipuleerde inhoud	5
Minimumleeftijd voor toegang tot sociale media	6
Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig	7
Weet ik niet	998

Flash Eurobarometer
Uitdagingen en prioriteiten van de EU

VRAAG ALLE

DX 1 Hoe gebruik je social media platformen om informatie te krijgen over actuele en politieke kwesties?
(Alleen één antwoord)

Meerdere keren per dag	1
Eenmaal per dag	2
Meerdere keren per week	3
Minder vaak	4
Nooit	5
Weet ik niet	998